

Co-funded by
the European Union

Together **For** Dialogue

RAMA KOMPETENCJI OBYWATELSKICH **Dla** MŁODZIEŻY

 Fundacja Europejski
Instytut Outsourcingu

 EBAGEM
Engeli Olan Bireyler ve
Aileleri Gelişim Merkezi

 **RETEAUA NATIONALA
A CONSILIERILOR LOCALE
ALE TINERILOR
DIN MOLDOVA**

 AKTYVISTAI
 **ACTIVE PEOPLE ASSOCIATION
ACTIVISTS**

 ECYO European Confederation
of Youth Clubs

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1: PODSTAWY TEORETYCZNE RAM KOMPETENCJI OBYWATELSKICH DLA MŁODZIEŻY	4
1.1 CO TO JEST KOMPETENCJA	4
1.2 EUROPEJSKIE RAMY KOMPETENCJI	5
1.3 OSIEM KLUCZOWYCH KOMPETENCJI EUROPEJSKICH W UCZENIU SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	6
1.4 ZWIĄZEK KOMPETENCJI KLUCZOWYCH I MŁODZIEŻY	7
1.5 CZYM SĄ KOMPETENCJE OBYWATELSKIE	8
1.6 MODELE KOMPETENCJI OBYWATELSKICH	9
1.7 ZWIĄZEK MIĘDZY KOMPETENCJAMI OBYWATELSKIMI A UCZESTNICTWEM MŁODZIEŻY	9
1.8 CZYNNIKI I BARIERY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH	10
1.9 POMIAR KOMPETENCJI OBYWATELSKICH MŁODZIEŻY	11
1.10 POWIEŚĆ TAKSONOMIA BLOOMA	12
1.11 REALIZACJA KOMPETENCJI OBYWATELSKICH Z WYKORZYSTANIEM TAKSONOMII BLOOMA DLA MŁODZIEŻY W KSZTAŁCENIU NIEFORMALNYM I USTAWICZNYM	14
1.12 METODY I PODEJŚCIA EDUKACYJNE DLA MŁODZIEŻY UCZENIE SIĘ NIEFORMALNE I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE W CELU POPRAWY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH	14
1.13 Wnioski	15
Odniesienia	17
ROZDZIAŁ 2: METODOLOGIA ROZWOJU RAM KOMPETENCJI OBYWATELSKICH	18
WSTĘPNA FAZA BADAŃ	18
2.1 SPOTKANIA EKSPERTÓW I UDOSKONALENIA	20
2.2 RAMY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH OPARTE NA RUBRYKACH	22
2.3 CYFROWE NARZĘDZIE DO SAMOOCENY	26
BIBLIOGRAFIA badań wykorzystanych w badaniach i publikacji:	31
ZAŁĄCZNIK 1: RAMY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH DLA MŁODZIEŻY	33
ZAŁĄCZNIK 2: SAMOOCENA POZIOMU KOMPETENCJI OBYWATELSKICH MŁODZIEŻY	48

Co-funded by
the European Union

ERASMUS+ Key Action 2:

Partnerstwo na rzecz współpracy w dziedzinie młodzieży

Nazwa projektu: **Together For Dialogue**

Numer projektu: **2021-2-PL01-KA220-YOU-000051438**

Koordynator: **Fundacja Europejski Instytut Outsourcingu - POLAND**

Organizacje uczestniczące:

- **Mednarodni Institut za Implementacijo Trajnostnega Razvoja-Słowenia**
- **Engeli Olan Bireyler ve Aileleri Gelisim Merkezi Dernegi - Turcja**
- **Asociacija Aktyvistai - Litwa**
- **European Confederation of Youth Clubs - Belgia**
- **Asociatia Obsteasca Reteaua Nationala a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova - Mołdawia**

Redakcja: **Michał Pietrzok, Kateryna Romanenko**

Współautorzy: Michał Pietrzok, Kateryna Romanenko, Magdalena Bogusławska, Vitalie Cîrhană, Dumitru Juraveli, Milena Morari, Raziye Aysu Dalmazadam, Mehmet Volkan Muderrisoglu, Harutyun Tsatryan, Diana Yeghiazaryan, Rares Augustin Craiut, Vilma Liaudanskė, Karolis Stirbys, Gabriele Putriute, Darko Kovačič, Uršula Vlaisavljević, Lea Barton, Rebeka Kovačič Lukman.

Zastrzeżenie:

Ten projekt został sfinansowany przy wsparciu Unii Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie poglądy autorów, a Unia Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

WPROWADZENIE

W coraz bardziej wzajemnie powiązonym i zglobalizowanym świecie niezbędne jest, aby jednostki posiadały niezbędną wiedzę, umiejętności i wartości, aby aktywnie uczestniczyć w swoich społecznościach, przyczynić się do rozwoju społecznego i angażować się w procesy demokratyczne. Kompetencje obywatelskie odgrywają kluczową rolę w umożliwianiu jednostkom stawania się świadomymi, odpowiedzialnymi i zaangażowanymi obywatelami. (Hoskins, 2014)

Ramy Kompetencji Obywatelskich mają na celu zapewnienie poszczególnym osobom ustrukturyzowanych ram rozwoju ich kompetencji obywatelskich, obejmujących wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do aktywnego uczestnictwa w procesach demokratycznych i życiu obywatelskim. Niniejszy dokument przedstawia różne obszary wiedzy, umiejętności i postawy, które osoby mogą zdobyć i rozwinąć w celu zwiększenia swoich kompetencji obywatelskich.

Ramy te podkreślają znaczenie zrozumienia wspólnych europejskich wartości, procesów demokratycznych i przestrzeni obywatelskich. Zachęca jednostki do zagłębienia się w krajobraz społeczno-polityczny, zagłębienia udziału młodzieży w podejmowaniu decyzji i zrozumienia roli mediów w życiu osobistym i społecznym w celach obywatelskich. Ponadto ramy podkreślają znaczenie znajomości różnych kultur i religii, mechanizmów wsparcia dla młodzieży i wolontariatu, skutecznej komunikacji, samoświadomości, rzecznictwa oraz odpowiedzialnego korzystania z mediów i technologii.

Dokument zawiera również ocenę ram, wskazując różne poziomy kompetencji dla każdego obszaru wiedzy, umiejętności i postawy. Poziomy te wahają się od początkującego (zdobywanie wiedzy lub umiejętności) do średnio zaawansowanego (wdrażanie i demonstrowanie kompetencji) oraz przywództwa/rozpowszechniania (szkolenie i rozpowszechnianie wiedzy i umiejętności wśród innych).

Angażując się w te ramy, jednostki mogą zwiększyć swoje zdolności krytycznego myślenia, umiejętności rozwiązywania problemów, zdolności podejmowania decyzji oraz zdolność do skutecznej komunikacji i współpracy. Co więcej, ramy te kładą nacisk na rozwój postaw, takich jak zaangażowanie na rzecz równości, zainteresowanie zaangażowaniem obywatelskim, troska o środowisko oraz poszanowanie praw człowieka i praworządności.

Ostatecznie, Ramy Kompetencji Obywatelskich służą jako cenny przewodnik dla osób pragnących wzmocnić swoje kompetencje obywatelskie i aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu demokratycznych społeczeństw. Umożliwia jednostkom stanie się świadomymi, zaangażowanymi i odpowiedzialnymi obywatelami, którzy wnoszą pozytywny wkład w swoje społeczności, wspierają spójność społeczną i pracują na rzecz bardziej integracyjnej i demokratycznej przyszłości.

ROZDZIAŁ 1: TEORETYCZNE PODSTAWY RAMY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH DLA MŁODZIEŻY.

1.1 CZYM SĄ KOMPETENCJE?

Kompetencje odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, które jednostki posiadają i skutecznie stosują w określonej dziedzinie. Reprezentuje ich zdolność do doskonalenia się w różnych aspektach życia, pracy i społeczeństwa. W kontekście kompetencji obywatelskich, jak określono w Ramach Kompetencji Obywatelskich, obejmują one szereg kompetencji wymaganych do aktywnego zaangażowania w procesy demokratyczne, partycypację społeczną i promowanie wspólnych wartości.

Komponent kompetencji dotyczący wiedzy obejmuje rozumienie kluczowych pojęć, faktów i zasad istotnych dla danej dziedziny. W dziedzinie obywatelskiej obejmuje to wiedzę na temat wspólnych wartości europejskich, procesów demokratycznych, przestrzeni obywatelskich, sytuacji społeczno-politycznych, roli mediów w życiu osobistym i społecznym oraz perspektyw kulturowych i religijnych. Wiedza ta stanowi podstawę krytycznej analizy, oceny i refleksji na temat dynamiki i wyzwań życia obywatelskiego (Winterton, 2007).

Umiejętności mają kluczowe znaczenie dla kompetencji, obejmując praktyczne zastosowanie wiedzy i zdolność do wykonywania określonych zadań. W ramach kompetencji obywatelskich osoby rozwijają umiejętności takie jak krytyczne myślenie, analiza informacji, efektywna komunikacja, rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji, rzecznictwo, rozwiązywanie konfliktów i współpraca. Umiejętności te pozwalają im poruszać się w złożonych kwestiach obywatelskich, angażować się w konstruktywny dialog, uczestniczyć w procesach decyzyjnych i współpracować na rzecz wspólnych celów.

Postawy kształtują indywidualny sposób myślenia, wartości i przekonania, stanowiąc integralną część kompetencji. W kompetencjach obywatelskich postawy obejmują zaangażowanie na rzecz równości, zainteresowanie zaangażowaniem obywatelskim, troskę o środowisko, poszanowanie praw człowieka, otwartość na różnorodność oraz odpowiedzialność za własne działania i uczenie się. Postawy te stanowią podstawę aktywnego obywatelstwa, promując spójność społeczną, empatię i wartości demokracji w społeczeństwie.

Kompetencje nie są stanem statycznym, ale dynamicznym i ewoluującym procesem. Obejmuje ciągłe uczenie się, rozwój i adaptację do zmieniających się kontekstów i wyzwań. Poprzez samokształcenie, zaangażowanie z innymi i uczenie się przez całe życie, jednostki mogą dalej rozwijać swoje kompetencje, poszerzając swoją wiedzę, doskonaląc swoje umiejętności i pogłębiając swoje postawy (J. Carlos González, 2020).

Podsumowując, kompetencje obywatelskie obejmują wielowymiarową wiedzę, umiejętności i postawy. Umożliwiają one jednostkom zrozumienie, poruszanie się i aktywne przyczynianie się do procesów demokratycznych, spójności społecznej i promowania wspólnych wartości. Kultuwując kompetencje, jednostki stają się świadomymi, zaangażowanymi i odpowiedzialnymi obywatelami zdolnymi do rozwiązywania złożonych kwestii obywatelskich, wspierania dialogu i pracy na rzecz pozytywnych zmian społecznych.

1.2 EUROPEJSKIE RAMY KOMPETENCJI

Europejskie Ramy Kompetencji (ECF) to kompleksowe narzędzie opracowane przez Unię Europejską (UE) w celu wspierania uczenia się przez całe życie i zwiększania szans na zatrudnienie w całej Europie. Platforma ma na celu zapewnienie ludziom, pracodawcom, instytucjom edukacyjnym i decydującym wspólnego języka i punktu odniesienia, aby pomóc im zrozumieć i ocenić kompetencje w kontekście Europy.

ECF opiera się na zestawie podstawowych umiejętności, które uważa się za kluczowe dla zdolności do zatrudnienia, energicznego obywatelstwa, integracji społecznej i rozwoju osobistego. Te kluczowe umiejętności obejmują konwersację w języku ojczystym, języki obce, umiejętność korzystania z Internetu, zdolności matematyczne, zdolności naukowe i technologiczne, umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, poczucie inicjatywy i przedsiębiorczości oraz uznanie społeczne i wygląd. (Francesca Caena, 2019)

Podstawa została zaprojektowana tak, aby była elastyczna i możliwa do dostosowania, umożliwiając jej wdrożenie w różnych opcjach edukacyjnych i zawodowych. Służy jako wytyczne dla rozwoju programu nauczania, efektów uczenia się i technik oceny, zapewniając spójną i konsekwentną strategię rozwoju umiejętności w całej Europie.

ECF kładzie nacisk na holistyczne spojrzenie na zdolności, uznając, że obejmują one połączenie wiedzy, umiejętności, postaw i przekonań. Zachęca do integracji różnych warunków uczenia się i zachęca do rozwijania zdolności stycznych, które mogą być stosowane w różnych dziedzinach.

UE chce zachęcać do elastyczności, uczenia się przez całe życie oraz uznawania umiejętności i kwalifikacji w całej Europie poprzez promowanie ECF. Pomaga ludziom podejmować świadome decyzje dotyczące ich edukacji i ścieżek kariery, jednocześnie wspierając firmy w identyfikowaniu i rekrutowaniu umiejętności, które posiadają pożądane zdolności.

Ponadto ECF są zgodne z szerszymi inicjatywami europejskimi, takimi jak Europejskie Ramy Kwalifikacji (EQF) i Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego (EHEA). Przyczynia się do stworzenia spójnego i połączonego europejskiego programu kształcenia i szkolenia, umożliwiając jednostkom przenoszenie i wykorzystywanie swoich kompetencji na różnych poziomach i w różnych sektorach.

Podsumowując, Europejskie Ramy Kompetencji mają kluczowe znaczenie dla promowania wspólnego zrozumienia i rozwoju ważnych zachodnich kompetencji. Oferując wspólny język i punkt odniesienia do oceny i doskonalenia kompetencji, zachęcają do uczenia się przez całe życie, zatrudnienia i integracji społecznej. Przyjmując ECF, osoby i instytucje rozumieją złożony krajobraz zachodniej edukacji i zatrudnienia z jasnością i pewnością.

1.3 OSIEM KLUCZOWYCH KOMPETENCJI EUROPEJSKICH W UCZENIU SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Unia Europejska (UE) opracowała ramy znane jako "Osiem kluczowych kompetencji europejskich w uczeniu się przez całe życie", aby opisać podstawowe umiejętności i wiedzę, które ludzie powinni osiągnąć w ciągu swojego życia. Kompetencje te mają na celu promowanie integracji społecznej, rozwoju osobistego, aktywnego obywatelstwa i elastyczności w szybko zmieniającym się środowisku.

Pierwsza umiejętność, konwersacja w języku ojczystym, odpowiada doskonaleniu umiejętności posługiwania się językiem ojczystym. Obejmuje ona umiejętności czytania, pisania, mówienia i słuchania, co pozwala na skuteczne wyrażanie opinii i prowadzenie rozmów.

Nabywanie kompetencji w zakresie jednego lub więcej języków obcych jest podkreślane w ramach drugiej kompetencji, Komunikacja w językach obcych. Umożliwia ona ludziom interakcję z innymi osobami z różnych kultur, poszerzanie ich perspektyw i uczestnictwo w zglobalizowanym społeczeństwie.

Znajomość i stosowanie pomysłów matematycznych, koncepcji naukowych i przełomów technologicznych są podkreślane w trzeciej kompetencji "Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje w nauce i technologii". Poprawia ona zdolność logicznego myślenia, rozwiązywania problemów i poruszania się w środowisku online.

Czwarta kompetencja, kompetencja cyfrowa, obejmuje umiejętności potrzebne do skutecznego i kompetentnego korzystania z technologii cyfrowej. Obejmuje ona wykorzystanie technologii cyfrowych do komunikacji, współpracy i rozwiązywania problemów, a także pozyskiwania, oceny i krytycznej analizy informacji cyfrowych.

Piąta kompetencja, umiejętność uczenia się, koncentruje się na zapewnieniu ludziom umiejętności i metod niezbędnych do stania się niezależnymi uczniami. Obejmuje ona wyznaczanie celów, planowanie działań edukacyjnych, ocenianie własnych postępów i komentowanie własnej nauki.

Szósta kompetencja, Kompetencje społeczne i obywatelskie, kładzie nacisk na spójność społeczną, promowanie zasad demokracji i aktywne zaangażowanie w życie społeczne. Obejmuje ona świadomość kwestii społecznych i etycznych, docenianie różnorodności i podejmowanie etycznych decyzji.

Kreatywność, inwencja i postawa przedsiębiorcza są wspierane przez siódmą kompetencję "Inicjatywa i przedsiębiorczość". Umożliwia ona ludziom przejmowanie odpowiedzialności, znajdowanie rozwiązań i manewrowanie w niejednoznacznych okolicznościach z pewnością i elastycznością.

Ósma kompetencja, świadomość i ekspresja kulturowa, kładzie silny nacisk na docenianie różnorodności kulturowej, twórczą ekspresję i komunikację międzykulturową. Zachęca do tolerancji i szacunku dla innych kultur, a także do wykorzystywania sztuki i twórczej ekspresji jako kanałów interakcji i nawiązywania kontaktów.

Aby zachęcić do holistycznego rozwoju i uczenia się przez całe życie, placówki edukacyjne, firmy i ludzie mogą podążać za ośmioma podstawowymi europejskimi kompetencjami w zakresie uczenia się przez całe życie jako kompletnymi

Co-funded by
the European Union

ramami. Umiejętności te pomagają ludziom rozwijać się osobiście, zwiększać ich szanse na zatrudnienie i angażować się w aktywne obywatelstwo. Pomagają im również w dostosowaniu się do skomplikowanego i powiązanego ze sobą środowiska oraz w rozwijaniu się w nim.

1.4 ZWIĄZEK MIĘDZY KOMPETENCJAMI KLUCZOWYMI A MŁODZIEŻĄ

Związek między kompetencjami kluczowymi a młodzieżą ma istotne znaczenie dla kształtowania rozwoju osobistego i perspektyw na przyszłość młodych ludzi. Kompetencje kluczowe obejmują szereg podstawowych umiejętności, wiedzy i postaw, które są kluczowe dla ich rozwoju i sukcesu we współczesnym świecie. Kompetencje te odgrywają kluczową rolę w wyposażaniu młodzieży w narzędzia niezbędne do radzenia sobie z wyzwaniami, wykorzystywania szans i aktywnego udziału w życiu społecznym.

Kompetencje kluczowe umożliwiają młodym ludziom skuteczną komunikację, współpracę i wyrażanie siebie. Wspierają one biegłość językową, zarówno w języku ojczystym, jak i w językach obcych, promując zrozumienie międzykulturowe i ułatwiając znaczące interakcje. Ponadto kompetencje w zakresie nauk ścisłych, technologii i matematyki umożliwiają młodzieży krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i umiejętności cyfrowe, przygotowując ich do poruszania się w złożoności szybko zmieniającego się krajobrazu technologicznego. (J. Carlos González, 2020)

Kompetencje społeczne i obywatelskie odgrywają kluczową rolę w zachęcaniu młodzieży do uczestnictwa w życiu społeczności i aktywnego angażowania się w procesy demokratyczne. Kompetencje te rozwijają empatię, szacunek dla różnorodności i odpowiedzialne podejmowanie decyzji, wzmacniając poczucie odpowiedzialności społecznej i przygotowując młode osoby do bycia aktywnymi i zaangażowanymi obywatelami.

Ponadto kompetencje związane z przedsiębiorczością i inicjatywą zaszczepiają w młodych ludziach postawę innowacyjności, kreatywności i zdolności adaptacyjnych. Zachęcają młodych ludzi do krytycznego myślenia, podejmowania skalkulowanego ryzyka i przedsiębiorczości, wyposażając ich w pewność siebie i umiejętności niezbędne do poruszania się w stale zmieniającym się globalnym krajobrazie.

Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturowej sprzyjają docenieniu różnorodności kulturowej, form artystycznych i dialogu międzykulturowego. Umożliwiają młodym ludziom poszanowanie i zrozumienie różnych kultur, promują integrację społeczną i wzbogacając ich perspektywy.

Uznając znaczenie kluczowych kompetencji dla młodzieży, nauczyciele, decydenci i interesariusze kładą nacisk na ich integrację z programami nauczania i programami edukacyjnymi. Zapewniając możliwości rozwoju tych kompetencji, umożliwiamy młodym ludziom rozwój, znaczący wkład w społeczeństwo i rozwój w szybko zmieniającym się świecie.

1.5 CZYM SĄ KOMPETENCJE OBYWATELSKIE?

Kompetencje obywatelskie to informacje, umiejętności i postawy, które ludzie nabywają, aby aktywnie angażować się w procesy demokratyczne, łączyć się ze swoimi społecznościami i rozwijać społeczeństwo. Kompetencje obywatelskie zapewniają szerokie spektrum umiejętności wymaganych do skutecznego zaangażowania obywatelskiego i odpowiedzialnego obywatelstwa, zgodnie z ramami kompetencji obywatelskich.

Ludzie potrzebują solidnych podstaw wiedzy, aby stać się kompetentnymi obywatelami. Zrozumienie wspólnych zasad Europy, funkcjonowanie demokracji oraz rzeczywistość społeczna i polityczna są tego częścią. Kluczowa jest również świadomość struktur wsparcia dla młodzieży i wolontariuszy, umiejętność korzystania z mediów i różnorodność kulturowa. Wiedza ta daje ludziom dogłębną świadomość świata, w którym żyją i wyposaża ich w umiejętności niezbędne do podejmowania inteligentnych decyzji, krytycznej oceny danych i nawiązywania znaczących interakcji.

Kompetencje obywatelskie muszą obejmować umiejętności, które umożliwiają ludziom wykorzystanie ich praktycznej wiedzy. Efektywna komunikacja, krytyczne myślenie, nawiązywanie kontaktów, rozwiązywanie problemów, rzecznictwo, podejmowanie decyzji, współpraca i rozwiązywanie konfliktów to tylko niektóre z tych umiejętności. Dzięki nim ludzie mogą aktywnie uczestniczyć w podejmowaniu decyzji, wyrażać swoje pomysły, współpracować z innymi i radzić sobie z trudnymi kwestiami obywatelskimi.

Umiejętności obywatelskie mają głęboki wpływ na przekonania, działania, wartości i perspektywy. Od jednostek wymaga się posiadania określonych postaw w celu uczestniczenia w życiu społecznym i wywierania korzystnego wpływu na innych. Zaangażowanie na rzecz równości, zainteresowanie rozwojem politycznym i gospodarczym, poszanowanie praw człowieka i różnorodności, otwartość na zmiany i poczucie odpowiedzialności wynikają z postaw sprzyjających empatii, solidarności i aktywnemu słuchaniu. Perspektywy te motywują ludzi do niezależnego działania i wywierania pozytywnego wpływu na społeczeństwo.

Kompetencje obywatelskie pozwalają ludziom łączyć się z różnymi punktami widzenia na trudne tematy, promując spójność społeczną i walcząc o sprawiedliwość i równość. Rozwijając te umiejętności, jednostki mogą odgrywać aktywną rolę w demokracji i przyczyniać się do ogólnego dobrobytu społeczeństwa, w którym żyją. Osoby, które pracują nad stworzeniem korzystnych zmian społecznych, pomagają również w tworzeniu społeczeństw integracyjnych i partycypacyjnych.

Podsumowując, kompetencje obywatelskie obejmują różnorodne informacje, umiejętności i postawy wymagane do skutecznego uczestnictwa obywatelskiego, a także odpowiedzialnego obywatelstwa. Umożliwiają one ludziom aktywne uczestnictwo w procesach demokratycznych, radzenie sobie z kwestiami społecznymi oraz rozwój ich społeczności i społeczeństw. Obywatele, którzy poprawili swoje umiejętności obywatelskie, są w stanie dokonywać lepszych wyborów, popierać zmiany i współpracować w celu budowania bardziej otwartej i demokratycznej przyszłości.

1.6 MODELE KOMPETENCJI OBYWATELSKICH

Modele kompetencji obywatelskich zapewniają ramy dla zrozumienia i rozwijania podstawowych umiejętności i wiedzy wymaganych do aktywnego obywatelstwa i zaangażowania w demokratyczne społeczeństwa. Modele te służą jako wytyczne dla edukatorów, decydentów i badaczy do definiowania i promowania kompetencji obywatelskich wśród jednostek.

Jednym z powszechnie uznawanych modeli są ramy Komisji Europejskiej "Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie", które identyfikują osiem kluczowych kompetencji niezbędnych do samorealizacji, aktywnego obywatelstwa, spójności społecznej i zdolności do zatrudnienia. Kompetencje te obejmują świadomość i ekspresję kulturową, kompetencje informatyczne, przedsiębiorczość, poczucie inicjatywy i kreatywność, kompetencje obywatelskie, komunikację w języku ojczystym i językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje w zakresie nauk ścisłych i technologii oraz umiejętność uczenia się.

Innym godnym uwagi modelem są ramy kompetencji obywatelskich opracowane przez Radę Europy. Ramy te kładą nacisk na zdobywanie wiedzy, umiejętności, postaw i wartości niezbędnych do demokratycznego uczestnictwa i aktywnego zaangażowania w życie społeczne. Obejmują one takie kompetencje, jak krytyczne myślenie, rozumienie różnorodności, demokratyczne uczestnictwo, odpowiedzialność społeczna i świadomość praw człowieka.

Ponadto "Ramy Edukacji Obywatelskiej" Centrum Edukacji Obywatelskiej koncentrują się na wiedzy, umiejętnościach i dyspozycjach niezbędnych do świadomego i zaangażowanego obywatelstwa. Model ten kładzie nacisk na zrozumienie zasad demokracji, instytucji politycznych i obowiązków obywatelskich, a także rozwój krytycznego myślenia, skutecznej komunikacji i aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności.

Modele te, między innymi, zapewniają cenny wgląd w wieloaspektowy charakter kompetencji obywatelskich i kierują działaniami mającymi na celu promowanie ich rozwoju w środowisku edukacyjnym. Korzystając z tych ram, nauczyciele i decydenci mogą projektować skuteczne programy nauczania, strategie nauczania i metody oceny, aby wspierać nabywanie i stosowanie kompetencji obywatelskich wśród jednostek, umożliwiając im stanie się aktywnymi, odpowiedzialnymi i zaangażowanymi obywatelami w swoich społecznościach i społeczeństwach.

1.7 ZWIĄZEK MIĘDZY KOMPETENCJAMI OBYWATELSKIMI A UCZESTNICTWEM MŁODZIEŻY

Kompetencje obywatelskie i zaangażowanie młodzieży są dynamicznie powiązane i wzajemnie się wspierają. Młodzi ludzie posiadający kompetencje obywatelskie dysponują wiedzą, umiejętnościami i postawami niezbędnymi do aktywnego angażowania się w życie swoich społeczności i procesy demokratyczne. Zaangażowanie młodzieży zapewnia również młodym ludziom praktyczne środowisko, w którym mogą ćwiczyć i rozwijać swoje cnoty obywatelskie.

Młodzi ludzie, którzy dobrze rozumieją demokratyczne zasady, prawa i obowiązki, są lepiej przygotowani do podejmowania świadomych decyzji i wywierania znaczącego wpływu na społeczeństwo. Kiedy młodzież jest obdarzona umiejętnościami takimi jak krytyczne myślenie, komunikacja i świadomość społeczna, jest w stanie lepiej

Co-funded by
the European Union

analizować wyzwania społeczne, komunikować swoje myśli i opowiadać się za zmianami. Te cechy wspierają integracyjne i zespołowe strategie rozwiązywania problemów, a także zachęcają do empatii, tolerancji i szacunku dla różnorodności.

Z drugiej strony, zaangażowanie młodzieży daje młodym ludziom możliwość wykorzystania swoich umiejętności obywatelskich w praktyce w rzeczywistych sytuacjach. Poprzez zaangażowanie w organizacje społeczne, rady młodzieżowe, kampanie polityczne i ruchy społeczne, młodzi ludzie mogą aktywnie wpływać na podejmowanie decyzji, przyczyniać się do tworzenia polityki i rozwiązywać ważne kwestie, które mają wpływ na ich życie i społeczność. Uczestnictwo w takich działaniach pomaga młodym ludziom poprawić komunikację, zarządzanie i zrozumienie procesów demokratycznych.

Zaangażowanie młodzieży przyspiesza również rozwój umiejętności obywatelskich. Młodzi ludzie, którzy aktywnie angażują się w sprawy publiczne, są narażeni na różne perspektywy, ich przypuszczenia są kwestionowane, a krytyczne myślenie jest zachęcane. Kompetencje obywatelskie uczniów są rozwijane poprzez praktyczną naukę i możliwości nawiązywania kontaktów z podobnie myślącymi rówieśnikami i lokalnymi liderami.

Uczestnictwo i kompetencje młodzieży są cykliczne i wzajemnie korzystne. Kompetencje obywatelskie dają młodym ludziom umiejętności potrzebne do znaczącego uczestnictwa w ich społecznościach, podczas gdy zaangażowanie młodzieży stwarza rzeczywiste możliwości ich stosowania i doskonalenia. Uczestniczący młodzi ludzie budują swoje umiejętności obywatelskie, co pozwala im stać się zaangażowanymi, odpowiedzialnymi i aktywnymi obywatelami, którzy mogą przyczynić się do pozytywnych zmian społecznych.

1.8 CZYNNIKI I BARIERY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH

Różne czynniki i bariery wpływają na rozwój i nabywanie kompetencji obywatelskich. Czynniki napędzające to czynniki, które ułatwiają wzrost i doskonalenie kompetencji obywatelskich, podczas gdy bariery to przeszkody, które utrudniają ich rozwój.

Jednym z kluczowych czynników jest edukacja, ponieważ formalne i nieformalne środowiska uczenia się zapewniają możliwości kultywowania kompetencji obywatelskich poprzez działania programowe, zaangażowanie społeczne i ćwiczenia krytycznego myślenia. Dodatkowo, wspierające środowiska społeczne, które zachęcają do aktywnego obywatelstwa, uczestnictwa w procesach demokratycznych i wolontariatu, służą jako siła napędowa poprzez wspieranie poczucia odpowiedzialności i upodmiotowienia.

Z drugiej strony, kilka barier może utrudniać rozwój kompetencji obywatelskich. Nierówności społeczno-ekonomiczne i marginalizacja mogą ograniczać dostęp do zasobów edukacyjnych i możliwości zaangażowania obywatelskiego, utrudniając tym samym nabywanie niezbędnych umiejętności i wiedzy. Brak świadomości i zrozumienia praw i obowiązków obywatelskich może również stanowić barierę, ponieważ jednostki mogą nie dostrzegać znaczenia lub istotności angażowania się w działania obywatelskie.

Ponadto apatia i brak zaangażowania w procesy polityczne i kwestie społeczne mogą stanowić barierę dla kompetencji obywatelskich. Negatywne postawy wobec uczestnictwa obywatelskiego, takie jak sceptycyzm lub brak zaufania do instytucji, mogą zniechęcać jednostki do aktywnego angażowania się w działania obywatelskie.

Co-funded by
the European Union

Kulturowe i społeczne normy, które zniechęcają do krytycznego myślenia, różnorodności perspektyw lub aktywnego obywatelstwa, mogą również stanowić wyzwania. (Branson, 1998)

Rozpoznanie tych czynników i barier ma kluczowe znaczenie dla opracowania skutecznych strategii promowania kompetencji obywatelskich. Usuwając bariery i wykorzystując czynniki napędzające, takie jak edukacja, wspierające środowiska społeczne i kampanie uświadamiające, jednostki mogą być uprawnione do rozwijania i stosowania kompetencji obywatelskich, sprzyjając aktywnemu uczestnictwu i przyczyniając się do poprawy ich społeczności i społeczeństw.

1.9 POMIAR KOMPETENCJI OBYWATELSKICH MŁODZIEŻY

Kompetencje obywatelskie i zaangażowanie mają ogromne znaczenie, jeśli chodzi o wzmacnianie pozycji i angażowanie młodzieży w demokratycznych społeczeństwach. Pielęgnując kompetencje obywatelskie wśród młodych ludzi, wyposażamy ich w umiejętności, wiedzę i postawy niezbędne do uczestnictwa w ich społecznościach i aktywnego kształtowania przyszłości.

Kompetencje obywatelskie młodzieży obejmują szeroki zakres umiejętności, które umożliwiają im zrozumienie, krytyczną analizę i zaangażowanie w polityczne, społeczne i kulturowe aspekty społeczeństwa. Wiąże się to z zapewnieniem młodym ludziom umiejętności politycznych, umiejętności krytycznego myślenia, umiejętności korzystania z mediów, skutecznej komunikacji, współpracy, świadomości społecznej i kulturowej oraz zrozumienia aktywnego obywatelstwa. (J. Gordon, 2009)

Po pierwsze, wiedza polityczna zapewnia młodzieży zrozumienie systemów politycznych, zasad demokracji i znaczenia aktywnego uczestnictwa. Umożliwia im poruszanie się po krajobrazie politycznym, podejmowanie świadomych decyzji i bronienie swoich interesów.

Umiejętności krytycznego myślenia są kluczowe dla młodych ludzi, aby mogli krytycznie oceniać informacje, kwestionować założenia i formułować niezależne opinie. Zachęcając ich do analizowania i rozumienia różnych perspektyw, umożliwiamy młodzieży krytyczne myślenie i dokonywanie świadomych wyborów w kwestiach obywatelskich.

Umiejętność korzystania z mediów jest szczególnie istotna dla młodych ludzi, którzy są narażeni na ogromną ilość informacji za pośrednictwem platform cyfrowych. Ucząc ich rozróżniania wiarygodnych źródeł, rozpoznawania uprzedzeń medialnych i krytycznego analizowania informacji, umożliwiamy młodzieży skuteczne poruszanie się po krajobrazie medialnym i stanie się odpowiedzialnymi konsumentami i twórcami mediów. (Jurs, 2014)

Efektywna komunikacja i umiejętności dialogu są niezbędne, aby młodzież mogła wyrażać swoje pomysły, aktywnie słuchać i angażować się w pełne szacunku dyskusje z innymi. Wspierając te umiejętności, zachęcamy młodych ludzi do wyrażania swoich poglądów, rozumienia różnych perspektyw i budowania konsensusu, nawet w obliczu różnicy zdań. Współpraca i praca zespołowa to kluczowe kompetencje dla zaangażowania młodzieży. Zapewniając im możliwości współpracy na rzecz wspólnych celów, zachęcamy do rozwijania umiejętności przywódczych, empatii i zrozumienia różnych punktów widzenia. (Hart, 2002)

Co-funded by
the European Union

Świadomość społeczna i kulturowa pomaga młodym ludziom rozpoznać i docenić różnorodność, promując różnorodność, integrację i zrozumienie. Wyposaża ich w narzędzia do zajmowania się kwestiami społecznymi i nierównościami w ich społecznościach, wspierając poczucie odpowiedzialności społecznej.

Wreszcie, aktywne obywatelstwo zachęca młodych ludzi do aktywnego uczestnictwa w swoich społecznościach poprzez wolontariat, pracę społeczną i rzecznictwo. Angażując młodzież w procesy demokratyczne, takie jak głosowanie i zaangażowanie w lokalne organizacje, promujemy ich poczucie sprawczości i odpowiedzialności za kształtowanie przyszłości ich społeczności.

Aby wspierać kompetencje obywatelskie i zaangażowanie wśród młodzieży, kluczowe jest zapewnienie im edukacji wykraczającej poza tradycyjne przedmioty akademickie. Szkoły, organizacje społeczne i programy młodzieżowe mogą odgrywać kluczową rolę w oferowaniu edukacji obywatelskiej i możliwości uczenia się przez doświadczenie, które promują aktywne zaangażowanie i wzmacniają młodych ludzi, aby stali się odpowiedzialnymi i świadomymi obywatelami.

Inwestując w kompetencje obywatelskie i zaangażowanie młodzieży, kładziemy podwaliny pod żywą i partycypacyjną demokrację. Głosy, pomysły i działania młodych ludzi mają potencjał do wprowadzania pozytywnych zmian, zajmowania się kwestiami społecznymi i kształtowania bardziej integracyjnego i sprawiedliwego społeczeństwa dla przyszłych pokoleń.

1.10 NOWATORSKA TAKSONOMIA BLOOMA

Struktura zwana taksonomią Blooma dzieli efekty uczenia się i cele akademickie na różne poziomy poznawcze. Działa ona jako swego rodzaju mapa drogowa dla nauczycieli i uczniów, prowadząc ich podczas zdobywania nowych informacji i doskonalenia umiejętności krytycznego myślenia.

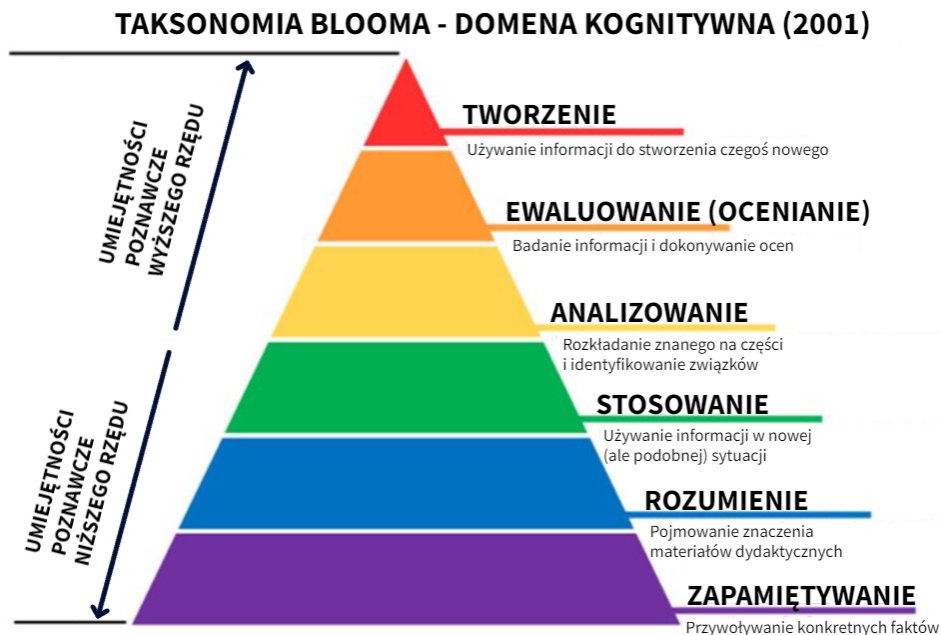
Pomyśl o taksonomii Blooma jako o "drabinie uczenia się", która umożliwia wspinanie się w kierunku głębszego zrozumienia w sposób nieformalny. Dzieli ona uczenie się na różne etapy, od prostego przypominania sobie informacji po dogłębną analizę i ocenę (Seaman, 2011).

Taksonomia Blooma to struktura opracowana przez Benjamina Blooma w 1956 roku w celu klasyfikacji i zarządzania różnymi poziomami rozumienia umysłowego. Początkowo została stworzona w celu kierowania rozwojem i oceną programów w dziedzinie edukacji, ale od tego czasu zyskała szerokie uznanie i wpływ. Zgodnie z taksonomią Blooma, zdolności umysłowe można podzielić na sześć poziomów biurokratycznych, począwszy od zdolności myślenia niższego rzędu, takich jak przypominanie i rozumienie, po wyższe poziomy, takie jak analiza, ocena i tworzenie. Nauczyciele mogą projektować cele instruktażowe, plany lekcji i oceny, które zachęcają do krytycznego myślenia i głębszego zrozumienia za pomocą klasyfikacji. Taksonomia Blooma z czasem uległa zmianom, aby odzwierciedlić współczesne praktyki edukacyjne i uwzględnić postęp technologiczny. Nadal jest przydatnym narzędziem dla nauczycieli, pomagającym uczniom w każdym wieku w zdobywaniu znaczących i udanych doświadczeń edukacyjnych.

Taksonomia składa się z sześciu poziomów: Zapamiętywanie, Rozumienie, Stosowanie, Analizowanie, Ocenianie i Tworzenie. Każdy poziom reprezentuje wyższy stopień złożoności i zaawansowania poznawczego.

Mówiąc prościej, jest to jak schody do nauki. Zaczynasz od dołu, zapamiętując podstawowe fakty i pojęcia. Następnie przechodzisz do zrozumienia i zastosowania tej wiedzy w praktycznych sytuacjach. W miarę wspinania się dalej, zagłębiasz się w analizę informacji, oceniasz różne perspektywy, a na koniec tworzysz coś nowego w oparciu o swoje zrozumienie.

W bardziej formalnym tonie, taksonomia Blooma zapewnia systematyczne podejście do projektowania instrukcji i oceny. Pomaga nauczycielom w ustalaniu jasnych celów nauczania i projektowaniu działań, które angażują uczniów na różnych poziomach poznawczych.

Poziom zapamiętywania obejmuje przypominanie sobie faktów, terminów i podstawowych pojęć. Rozumienie wykracza poza zwykłe zapamiętywanie i koncentruje się na zrozumieniu znaczenia i wagi informacji. Zastosowanie wymaga od uczniów wykorzystania swojej wiedzy i zastosowania jej w rzeczywistych kontekstach.

Analizowanie obejmuje rozbijanie złożonych pomysłów, badanie relacji i identyfikowanie wzorców. Ocena wymaga od uczniów dokonywania osądów i oceny jakości, ważności i skuteczności informacji lub argumentów. Wreszcie, tworzenie obejmuje generowanie nowych pomysłów, produktów lub rozwiązań w oparciu o ich zrozumienie i syntezę wiedzy.

Taksonomia Blooma zachęca do rozwijania umiejętności myślenia wyższego rzędu i promuje krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i kreatywność. Prowadzi ona nauczycieli w projektowaniu ocen, które wykraczają poza zwykłe powtarzanie informacji i zamiast tego oceniają zdolność uczniów do krytycznego myślenia, analizowania informacji i wykazywania się oryginalnością.

Co-funded by
the European Union

Tak więc taksonomia Blooma jest cennym narzędziem zarówno dla nauczycieli, jak i uczniów, zapewniając ustrukturyzowane podejście do uczenia się i wspierania rozwoju intelektualnego. Jest jak mapa drogowa, która prowadzi do głębszego zrozumienia, krytycznego myślenia i rozwoju umiejętności uczenia się przez całe życie. (Chambers, 2020)

1.11 REALIZACJA KOMPETENCJI OBYWATELSKICH Z WYKORZYSTANIEM TAKSONOMII BLOOMA DLA MŁODZIEŻY W KSZTAŁCENIU NIEFORMALNYM I USTAWICZNYM

Dla nauczycieli korzystanie z taksonomii Blooma ma wiele zalet. Po pierwsze, oferuje ona wyraźne i dobrze ustrukturyzowane ramy planowania instruktażowego, umożliwiając instruktorom ustalenie precyzyjnych celów uczenia się oraz tworzenie odpowiednich działań i ocen. Nauczyciele mogą stymulować uczenie się, zaczynając od podstawowych informacji i stopniowo przechodząc do umiejętności myślenia wyższego rzędu zgodnie z hierarchiczną strukturą taksonomii. Gwarantuje to dokładne i bezstronne podejście do nauczania. Dodatkowo, taksonomia Blooma zachęca uczniów do uczestniczenia w wyższych poziomach przetwarzania poznawczego, co sprzyja rozwojowi krytycznego myślenia i umiejętności rozwiązywania problemów. Promuje ona rozwój umiejętności analitycznych, kreatywności i aktywnego uczenia się. Taksonomia Blooma uzyskała znaczną akceptację i uznanie w dziedzinie edukacji, co czyni ją niezawodnym i szeroko stosowanym narzędziem, nawet jeśli dostępne są alternatywne ramy. Jej wszechstronność i możliwość zastosowania w różnych obszarach tematycznych i na różnych poziomach zaawansowania dodatkowo przyczyniają się do jej popularności wśród nauczycieli. (Armstrong, 2001)

Taksonomia Blooma może być cennym narzędziem w rozwijaniu kompetencji obywatelskich wśród młodzieży. Nauczyciele mogą tworzyć działania edukacyjne, które wykraczają poza rutynowe zapamiętywanie, wykorzystując różne poziomy taksonomii Blooma. Mogą uczyć dzieci krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i odgrywania aktywnej roli w swoim otoczeniu. Korzystając z systemu klasyfikacji Blooma, instruktorzy mogą pomóc uczniom analizować kwestie obywatelskie, rozważać inne punkty widzenia i wyciągać własne, oparte na rzetelnych informacjach wnioski. Dzięki wymaganej wiedzy i umiejętnościom strategia ta pozwala młodym ludziom stać się zaangażowanymi, odpowiedzialnymi obywatelami, którzy mogą wnieść znaczący wkład w swoje społeczeństwo.

1.12 METODY I PODEJŚCIA EDUKACYJNE DO NIEFORMALNEGO UCZENIA SIĘ MŁODZIEŻY I UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE W CELU POPRAWY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH

Rozwój i poprawa kompetencji obywatelskich wśród młodych ludzi zależy w dużej mierze od strategii i technik edukacyjnych w zakresie nieformalnego uczenia się przez całe życie wśród młodzieży. Te strategie i techniki obejmują szereg taktyk mających na celu wyposażenie młodych ludzi w informacje, umiejętności i postawy, których potrzebują, aby aktywnie angażować się w swoje społeczności i przyczyniać się do rozwoju społeczeństwa.

Uczenie się przez doświadczenie to przydatna technika, która umożliwia młodym ludziom udział w praktycznych ćwiczeniach, odgrywanie ról i autentyczne doświadczenia, które zachęcają do zaangażowania obywatelskiego. Strategia ta pomaga młodym ludziom poprawić umiejętność krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji w rzeczywistych sytuacjach, wzmacniając ich poczucie odpowiedzialności i sprawczości. (Youniss, 2003).

Uczenie się w oparciu o projekty to kolejna korzystna strategia, w ramach której młodzi ludzie współpracują nad wartościowymi inicjatywami, które rozwiązują problemy społeczne lub lokalne. Metoda ta zachęca do pracy zespołowej, komunikacji i umiejętności przywódczych, jednocześnie zaszczepiając poczucie odpowiedzialności społecznej i znaczenie wywierania pozytywnego wpływu. (Mickovska, 2019)

Uczenie się od siebie nawzajem zapewnia również młodzieży bezpieczne i integracyjne otoczenie, w którym mogą dzielić się swoim zrozumieniem, spotkaniami i punktami widzenia. Strategia ta pomaga młodym ludziom komunikować się, empatyzować i rozumieć się nawzajem, zwiększając ich zdolność do prowadzenia uprzejmych i owocnych rozmów na tematy obywatelskie.

Ponadto, włączenie narzędzi cyfrowych i technologii do toku studiów może poprawić umiejętności obywatelskie uczniów. Łączenie młodych ludzi z globalnymi problemami i umożliwienie im udziału w wirtualnych społecznościach, stronach internetowych, interaktywnym oprogramowaniu i sieciach mediów społecznościowych może być wykorzystywane do zachęcania do uczestnictwa w życiu obywatelskim, rzecznictwa i zrozumienia.

Co więcej, poprzez wolontariat, projekty edukacyjne i działania obywatelskie, programy edukacyjne oparte na społeczności dają młodym ludziom szansę na aktywne uczestnictwo w ich sąsiedztwie. Spotkania te kultywują poczucie wspólnoty, empatię i zrozumienie lokalnych problemów, jednocześnie rozwijając cechy przywódcze i zaangażowanie w zmiany społeczne.

Podsumowując, techniki i podejścia edukacyjne w ramach nieformalnego i ustawicznego uczenia się odgrywają kluczową rolę w podnoszeniu kompetencji obywatelskich. Młodzi ludzie mogą zdobywać wiedzę i postawy potrzebne do bycia zaangażowanymi, aktywnymi i odpowiedzialnymi obywatelami w swoich społecznościach i poza nimi poprzez uczenie się przez doświadczenie, uczenie się oparte na projektach, uczenie się od rówieśników, technologii i działania oparte na społeczności.

Co-funded by
the European Union

1.13 WNIOSKI

Wreszcie, kompetencje obywatelskie są niezbędne do promowania aktywnego i zaangażowanego obywatelstwa we współczesnym społeczeństwie. Rozwijając te kompetencje, ludzie nabywają wartości, wiedzę i umiejętności potrzebne do angażowania się w procesy demokratyczne, rozwiązywania problemów społecznych i wnoszenia znaczącego wkładu w życie swoich społeczności. Umożliwiają one ludziom angażowanie się w aktywne wprowadzanie zmian społecznych, współpracę z innymi, obronę swoich praw i praw innych oraz krytyczną analizę informacji.

Ze względu na znaczenie kompetencji obywatelskich, kluczowe jest podkreślenie ich znaczenia w programach szkolnych, programach zaangażowania społecznego i ramach politycznych. Kompetencje obywatelskie mogą być włączone do różnych dziedzin, aby pomóc nam stworzyć integracyjne, demokratyczne społeczeństwa, które są zależne od zaangażowania swoich obywateli. Inwestując w rozwój kompetencji obywatelskich, ludzie mogą stać się odpowiedzialnymi, kompetentnymi i proaktywnymi agentami zmian społecznych. Poprzez swoje działania pomagają budować bardziej sprawiedliwą, egalitarną i zrównoważoną przyszłość dla wszystkich.

Wspierając kompetencje obywatelskie, umożliwiamy ludziom uświadomienie sobie swoich praw, interakcję z wieloma punktami widzenia i podejmowanie działań w ważnych dla nich kwestiach. W rezultacie wspieramy społeczności i wzmacniamy naszą tkankę społeczną. Ostatecznie rozwijanie umiejętności obywatelskich jest wysiłkiem zespołowym, który skutkuje bardziej demokratycznym i integracyjnym społeczeństwem, w którym ludzie aktywnie uczestniczą w kształtowaniu swojego otoczenia.

BIBLIOGRAFIA

- Armstrong, P. (2001). *Bloom's Taxonomy*. Retrieved from Center for Teaching: <https://evawintl.org/wp-content/uploads/Blooms-Taxonomy.pdf>
- Branson, M. S. (1998). *The Role of Civic Education*. Retrieved from https://civiced.org/papers/articles_role.html
- Chambers, J. (2020). *Bloom's taxonomy*. Retrieved from https://books.google.si/books?hl=en&lr=&id=J8DKDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA77&dq=Bloom's+taxonomy&ots=p6HZaqWryy&sig=_k7SUIfZ8RABoNbMfHefViq4l-8&redir_esc=y#v=onepage&q=Bloom's%20taxonomy&f=false
- Francesca Caena, C. R. (2019). *Aligning teacher competence frameworks to 21st century challenges: The case for the European Digital Competence Framework for Educators*. 356.
- Hart, D. (2002, October). *Civic Competence in Urban Youth*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/248940251_Civic_Competence_in_Urban_Youth
- Hoskins, B. S. (2014, September 16). *Civic Competence of Youth in Europe*. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s11205-014-0746-z>
- J. Carlos González, O. L. (2020, December 11). *Key Competences, Education for Sustainable Development and Strategies for the Development of 21st Century Skills*. Retrieved from <https://www.mdpi.com/>: <https://doi.org/10.3390/su122410366>
- J. Gordon, M. K. (2009). *Key Competences in Europe: Opening Doors for Lifelong Learners Across the School Curriculum and Teacher Education*. Warsaw: CASE-Center for Social and Economic Research on behalf of CASE Network.
- Jurs, P. (2014). *FORMING COMPONENTS OF CIVIC COMPETENCE*. Retrieved from https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/36335632/Pavels_Jurs_Forming_components_of_civic_competence-libre.pdf?1421763116=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DForming_Components_of_Civic_Competence.pdf&Expires=1688476231&Signature=OnOJn3Qa8l7QM
- Mickovska, A. (2019). *Civic Education for Democratic Citizens: To What Extent Do Civic Education Curricula and Textbooks Establish Foundations for Developing Active Citizens*. 19.
- Seaman, M. (2011). *Bloom's taxonomy*. Retrieved from https://books.google.si/books?hl=en&lr=&id=QQMoDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA29&dq=Bloom's+taxonomy+Seaman,+M.&ots=9hb8_zKBVV&sig=7m4fXoV_MaH_uJPBTAk1_WASozM&redir_esc=y#v=onepage&q=Bloom's%20taxonomy%20Seaman%2C%20M.&f=false
- Winterton, F. D. (2007). *What Is Competence?*
- Youniss, J. (2003). *Youth Civic Engagement in the Twenty-First Century*.

ROZDZIAŁ 2: METODYKA TWORZENIA RAMY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH

W tym rozdziale zagłębimy się w proces opracowywania Ramy Kompetencji Obywatelskich, która ma na celu uchwycenie istoty kompetencji obywatelskich poprzez analizę istniejących modeli kompetencji, włączenie ram teoretycznych i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej z różnych źródeł. Rozdział przedstawia kroki podjęte w celu stworzenia narzędzia oceny opartego na taksonomii Blooma, które umożliwi pomiar kompetencji obywatelskich na trzech różnych poziomach. Ponadto badamy także przydatność narzędzia Chat GPT, narzędzia opartego na sztucznej inteligencji, w celu ulepszenia analizy i struktury narzędzi oceniających poziom kompetencji.

2.1 WSTĘPNA FAZA BADAŃ

Wstępne dyskusje z grupami fokusowymi

Pierwszy etap rozwoju Ram Kompetencji Obywatelskich był związany z realizacją grup fokusowych w kilku krajach.

Przedstawiciele młodzieży i osób pracujących z młodzieżą zostali zapytani o:

- ich świadomość na temat modeli kompetencji,
- zestawy kompetencji potrzebnych w aktywności obywatelskiej młodych ludzi,
- potrzeby i oczekiwania wobec pracy naukowej dotyczącej kompetencji obywatelskich.

Ten pierwszy krok pozwolił członkom konsorcjum spojrzeć na cały proces z różnych punktów widzenia.

Analiza istniejących modeli i ram kompetencji

Etap „desk research” procesu rozwoju rozpoczął się od zbadania istniejących modeli kompetencji, takich jak DigComp 2.1, DigComp 2.2, EntreComp i GreenComp. Szczególną uwagę poświęcono również osiągnięciom Rady Europy, a także modelowi kompetencji ETS opracowanemu przez Centrum Badawcze SALTO oraz projektowi Democracy Reloading. Dokonano przeglądu i uwzględniono wiele innych publikacji.

Celem było uzyskanie wglądu w ich struktury i wykorzystanie tej wiedzy do skonstruowania własnych ram kompetencji obywatelskich. Oceniając różne modele, badacze byli w stanie zidentyfikować wspólne elementy i ocenić ich znaczenie w kontekście kompetencji obywatelskich.

Celem badaczy było dostosowanie istniejących modeli do potrzeb projektu oraz do potrzeb i możliwości młodzieży - jako naszej grupy docelowej.

Opieranie się na modelu teoretycznym UE

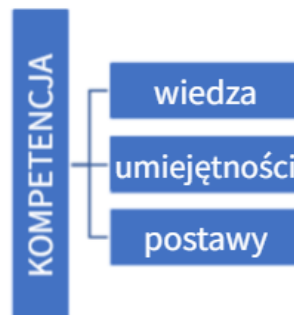
Po przeanalizowaniu kilku istniejących modeli kompetencji, zdecydowaliśmy się oprzeć Ramy Kompetencji Obywatelskich na ramach teoretycznych dostarczonych przez 8 Kluczowych Kompetencji Unii Europejskiej. Zgodnie z tymi ramami, kompetencje obejmują trzy atrybuty: **wiedzę, umiejętności i postawy.**

Co-funded by
the European Union

Decyzja ta zapewniła, że model jest zgodny z powszechnie uznanymi standardami i ma mocne podstawy teoretyczne. silne podstawy teoretyczne.

Kompetencje zdefiniowane w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

Przeprowadzono również dodatkowe badania i dyskusje na temat roli **zachowań** w strukturze kompetencji. Nasze rozumienie zachowania jest takie, że jest ono wynikiem wdrożenia kompetencji w określonej sytuacji.

Dlatego **zachowania** uczestników warsztatów, szkoleń lub innych wydarzeń edukacyjnych mogą być później obserwowane przez edukatora w celu oceny kompetencji lub elementów poziomu kompetencji obywatelskich.

Badania nad kompetencjami obywatelskimi z różnych perspektyw

Przeprowadzono szeroko zakrojone badania w celu zidentyfikowania badań i publikacji dotyczących kompetencji obywatelskich z różnych krajów europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dostępnych w języku angielskim. Uwzględniono również niektóre materiały ze Stanów Zjednoczonych.

Postanowiliśmy wyszukać wszelkie materiały zawierające prace naukowe na temat kompetencji obywatelskich. Opracowano obszerną bibliografię, która posłużyła jako cenne źródło w procesie rozwoju.

Analiza i konsolidacja wyników badań

Zebrane publikacje zostały dokładnie przeanalizowane w celu wyodrębnienia elementów składowych związanych z **wiedzą, umiejętnościami i postawami** istotnymi dla kompetencji obywatelskich. To drobiazgowość badania ujawniło wiele elementów, z których niektóre wielokrotnie występowały w różnych źródłach. W sumie na tym etapie zidentyfikowano prawie 300 elementów.

2.2 SPOTKANIA EKSPERTÓW I UDOSKONALENIA

Spotkanie ekspertów zwołane w celu usprawnienia i skonsolidowania elementów kompetencji obywatelskich stanowiło kluczowy krok w opracowaniu kompleksowego i spójnego narzędzia oceny. Czerpiąc inspirację z unijnego modelu 8 Kluczowych Kompetencji, eksperci rozpoczęli dogłębną analizę

zidentyfikowanych elementów, dążąc do harmonizacji i integracji podobnych lub pokrywających się komponentów. Ten dokładny proces zapewnił, że wynikowa lista będzie zarówno inkluzywna, jak i zgodna z ustalonymi międzynarodowymi ramami.

Z drugiej strony - wszystkie komponenty, które mogłyby pasować do którejkolwiek z 7 kluczowych kompetencji - zostały usunięte z Modelu Kompetencji Obywatelskich. W ten sposób możliwe było zmniejszenie liczby komponentów końcowych.

Niektóre z komponentów zidentyfikowanych we wstępnej analizie nie były wyraźnie objęte ramami UE. Były one dość uniwersalne i istotne, ale nie były krytycznie związane z kompetencjami obywatelskimi lub obywatelstwem. Aby temu zaradzić, eksperci w przemyślany sposób włączyli te dodatkowe komponenty jako elementy uzupełniające wybraną listę.

Badacze doszli do wniosku, że niektóre elementy, które zostały ostatecznie wprowadzone do obecnych Ram Kompetencji, nie zostały nawet uwzględnione w dokumentach opracowanych kilka lub kilkanaście lat temu. Obecna rzeczywistość roku 2023 jest ściśle związana z wynikami pandemii COVID-19 i wojny na Ukrainie. Dlatego zestaw niezbędnych elementów Kompetencji Obywatelskich może różnić się od podobnych zestawów z przeszłości.

Dobrym przykładem tego konkretnego elementu jest temat dobrego samopoczucia i powiązane z nim elementy: "**Posiadanie umiejętności dostosowania się i adaptacji (resilience)**", "**Posiadanie umiejętności emocjonalnych**" i "**Radzenie sobie z niejednoznacznością**".

To integracyjne podejście miało kluczowe znaczenie dla uznania wieloaspektowego charakteru kompetencji obywatelskich, uznając, że ramy UE, choć kompleksowe, mogą nie obejmować wszystkich aspektów tych podstawowych umiejętności w różnych krajach.

Wynikowa lista około 60 komponentów kompetencji obywatelskich została połączona i podzielona na trzy główne kategorie: **wiedza**, **umiejętności** i **postawy**. Ta kategoryzacja pozwoliła na bardziej zniuansowane zrozumienie różnych aspektów kompetencji obywatelskich, uznając, że kompetencje w tej dziedzinie nie zależą wyłącznie od faktycznej wiedzy lub umiejętności technicznych, ale są również w dużym stopniu zależne od postaw i dyspozycji jednostek.

Główne tematy kategorii **Wiedza**:

1. Zrozumienie koncepcji obywatelskich,
2. Świadomość społeczno-polityczna,
3. Profit kulturowy i wsparcie społeczne,
4. Komunikacja i samoświadomość.

W kategorii wiedzy eksperci uwzględnili różnorodne elementy, takie jak zrozumienie zasad demokracji, znajomość lokalnych i globalnych systemów politycznych, świadomość praw człowieka oraz znajomość kontekstów historycznych i kulturowych, które kształtują aktywność obywatelską. Ta kompleksowa baza wiedzy zapewnia podstawy dla osób, które mogą angażować się w sposób przemyślany i odpowiedzialny jako aktywni obywatele w swoich społeczeństwach.

Co-funded by
the European Union

Główne tematy dla kategorii **Umiejętności**:

1. Krytyczne myślenie i rozwiązywanie problemów,
2. Efektywna komunikacja i współpraca,
3. Przywództwo i zarządzanie, w tym samozarządzanie
4. Umiejętność dbania o własne samopoczucie.

W kategorii umiejętności wyselekcjonowana lista obejmowała różne praktyczne i krytyczne kompetencje. Obejmowały one efektywną komunikację i umiejętność współpracy, krytyczne myślenie i umiejętność rozwiązywania problemów, umiejętności cyfrowe i umiejętność korzystania z mediów, a także zdolność do analizowania i interpretowania danych związanych z kwestiami obywatelskimi. Umiejętności te pozwalają jednostkom radzić sobie ze złożonymi wyzwaniami obywatelskimi i wносить konstruktywny wkład w dyskurs publiczny i procesy decyzyjne.

Główne tematy kategorii **Postawy**:

1. Włączające zaangażowanie obywatelskie,
2. Zarządzanie środowiskiem,
3. Upodmiotowienie młodzieży i wartości demokratyczne,
4. Świadomość i odpowiedzialność,
5. Rozwój osobisty i współpraca

Wreszcie, kategoria postaw obejmowała podstawowe dyspozycje i wartości etyczne, które stanowią podstawę kompetencji obywatelskich. W tej kategorii znalazły się takie elementy jak empatia i szacunek dla różnorodności, poczucie odpowiedzialności społecznej, aktywne obywatelstwo oraz zaangażowanie w promowanie sprawiedliwości społecznej i zrównoważonego rozwoju. Postawy te tworzą moralny kompas, który prowadzi jednostki do odpowiedzialnego i etycznego działania jako zaangażowani obywatele, wspierając poczucie solidarności i zbiorowego dobrobytu. Ostateczna wersja **Ram Kompetencji Obywatelskich 1.0** zawiera łącznie 60 elementów:

- 10 elementów **Wiedzy**,
- 31 elementów **Umiejętności**,
- 19 elementów **Postawy**.

2.3 RAMY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH OPARTE NA RUBRYKACH

W rezultacie stworzono trzypoziomowe Ramy Kompetencji Obywatelskich jako kompleksowy instrument diagnostyczny w formie rubryk. Główną brakującą częścią tego etapu było przypisanie określonych, uniwersalnych i obiektywnych kryteriów dla każdego poziomu elementu kompetencji. Wspólne zrozumienie i wizja produktu końcowego były niezbędne w zespole badaczy, aby mogli rozpocząć pracę nad kryteriami.

Wykorzystanie taksonomii Blooma

Aby opracować ramy dostosowane do różnych poziomów kompetencji, zastosowano taksonomię Blooma. Taksonomia kategoryzuje cele uczenia się w hierarchię, z najniższym poziomem skupiającym się na zapamiętywaniu i zdobywaniu wiedzy. W miarę wspinania się po piramidzie, cele stają się coraz bardziej złożone, obejmując zrozumienie, zastosowanie, analizę, ocenę i tworzenie. W przypadku ram kompetencji obywatelskich do każdego poziomu przypisano dwie kategorie z taksonomii Blooma, tworząc trzypoziomową strukturę oceny.

Związek między taksonomią Blooma a poziomami ramowymi

Ponadto, aby zapoznać wszystkich badaczy z taksonomią Blooma, zdecydowaliśmy się użyć strukturę czasowników, która poprowadzi później badaczy do zapewnienia konkretnych kryteriów.

Przedstawione czasowniki nie zostały użyte dosłownie w niektórych przypadkach, ale nadal były bardzo pomocne w rozróżnieniu między planowanymi poziomami.

Rama Komp. Poziom 1		Rama Komp. Poziom 2		Rama Komp. Poziom 3	
Poziom 1 Blooma	Poziom 2 Blooma	Poziom 3 Blooma	Poziom 4 Blooma	Poziom 5 Blooma	Poziom 6 Blooma
<u>Zapamiętywanie</u>	<u>Rozumienie</u>	<u>Stosowanie</u>	<u>Analizowanie</u>	<u>Ewaluowanie</u>	<u>Tworzenie</u>
Kopiowanie	Adnotowanie	Występowanie	Kalkulowanie	Dyskutowanie	Blogowanie
Definiowanie	Tweetowanie	Wyrażanie	Kategoryzowanie	Walidowanie	Budowanie
Znajdowanie	Kojarzenie	Odtwarzanie	Dzielenie informacji	Testowanie	Animowanie
Lokalizowanie	Tagowanie	Obarczanie	Korelowanie	Punktowanie	Adaptowanie
Cytowanie	Powsumowywanie	Wybieranie	Dekonstruowanie	Ocenianie	Współpraca
Słuchanie	Odnoszenie się	Determinowanie	Łączenie	Krytykowanie	Komponowanie
Googlowanie	Kategoryzowanie	Prezentowanie	Korzystanie z różnych źródeł	Komentowanie	Reżyserowanie
Powtarzanie	Parafrazowanie	Osądzanie	Mapowanie	Debatowanie	Wymyślanie
Pobieranie danych	Przewidywanie	Wykonywanie	Organizowanie	Bronienie	Tworzenie podcastów
Streszczanie	Porównywanie	Egzaminowanie	Krytykowanie	Odkrywanie	Kreowanie
Podkreślanie	Różnicowanie	Implementowanie	Promowanie	Opisywanie eksperymentów	Pisanie
Zapamiętywanie	Komentowanie	Szkicowanie	Dzielenie	Stopniowanie	Filmowanie
Sieciowanie	Rejestrowanie	Eksperymentowanie	Dedukowanie	Hipotezyzowanie	Programowanie
Wyszukiwanie	Interpretowanie	Planowanie	Rozdzielanie	Mierzenie	Symulowanie
Identyfikowanie	Grupowanie	Przepytanie	Ilustrowanie	Moderowanie	Odgrywanie ról
Wybieranie	Ingerowanie	Malowanie	Kwestionowanie	Zamieszczanie	Rozwiązywanie
Tabelowanie	Szacowanie	Przygotowywanie	Strukturyzowanie	Przewidywanie wyników	Łączenie informacji
Kopiowanie	Rozszerzanie	Odgrywanie	Kontrolowanie	Szacowanie	Facylitowanie
Łączenie	Zbieranie	Integrowanie	Przypisywanie	Odzwierciedlanie	Zarządzanie
Formatowanie	Podawanie przykładów	Prezentowanie	Szacowanie	Recenzowanie	Negocjowanie
Wypunktowywanie	Wyrażanie	Tworzenie wykresów	Tłumaczenie	Redagowanie	Liderowanie

Kryteria w ramach kompetencji obywatelskich

Wdrożenie taksonomii Blooma do proponowanej struktury rubryk, poparte jasnym zrozumieniem ostatecznego celu, umożliwiło badaczom rozpoczęcie pracy nad kryteriami.

Na początku podano kilka wspierających przykładów:

Temat	Poziom 1 - poziom początkujący (przyswajanie, wyjaśnianie) - skierowany do samego siebie.	Poziom 2 - poziom średniozaawansowany (zastosuj w działaniu) - skierowany na siebie.	Poziom 3 - poziom przywództwa (edukowanie, rozpowszechnianie) - skierowany do innych.
-------	---	--	---

Jak widać: poziomy 1 i 2 uznano za istotne dla samorozwoju jako aktywnego obywatela. Poziom 3 został zaprojektowany dla tych, którzy są liderami i są w stanie edukować, przewodzić, koordynować lub włączać innych w różne procesy obywatelskie.

Ostatecznie, aby stworzyć najbardziej odpowiednie i obiektywne kryteria, zdecydowaliśmy się zaangażować grupę 20 interesariuszy w dziedzinie rozwoju obywatelskiego młodzieży.

Wśród nich była młodzież, liderzy młodzieżowi, przedstawiciele młodzieżowych organizacji pozarządowych, nauczyciele, osoby pracujące z młodzieżą, edukatorzy pozaformalni, metodolodzy, psychologowie, dziennikarze, eksperci społeczeństwa obywatelskiego, pracownicy publiczni i politycy.

Narzędzie wykracza poza tradycyjne metody oceny, zapewniając edukatorom bardziej zniuansowany i wnikliwy sposób zrozumienia możliwości młodzieży. Określając konkretne kryteria i wskaźniki wydajności, ocena staje się bardziej obiektywna i znormalizowana, zmniejszając potencjalną stronniczość i zapewniając spójność ocen. Dodatkowo, rubryki pomagają uczynić proces oceny przejrzystym i łatwym do zakomunikowania.

Co więcej, narzędzie to pozwala na śledzenie rozwoju kompetencji w czasie. Regularne i systematyczne oceny pozwalają nauczycielom obserwować wzrost i poprawę umiejętności młodzieży, co jest szczególnie istotne dla identyfikacji obszarów wymagających dalszego wsparcia i interwencji. Ten aspekt śledzenia rubryk promuje również nastawienie na rozwój wśród młodych ludzi, ponieważ mogą oni obserwować swoje postępy i osiągnięcia, motywując ich do dążenia do ciągłego doskonalenia. Podczas spotkania ekspertów duży nacisk położono na zapewnienie, że wyselekcjonowana lista komponentów była wrażliwa kulturowo i kontekstowo istotna. Różnorodne pochodzenie i doświadczenia ekspertów wzbogaciły dyskusje i przyczyniły się do bardziej holistycznego i inkluzywnego podejścia do kompetencji obywatelskich.

W sumie eksperci przedstawili listę kryteriów dla każdego z elementów kompetencji.

Każdy z 60 elementów Kompetencji Obywatelskich otrzymał trzy poziomy i co najmniej jedno kryterium na poziom. Niektóre z poziomów zostały opisane przez kilka kryteriów. Dalsze prace koncentrowały się na łączeniu i usuwaniu niepotrzebnych materiałów i powtarzających się elementów. Dużym wyzwaniem było przedstawienie Rubryki w sposób przystępny również dla ostatecznych odbiorców - młodzieży. Dlatego wszystkie elementy zostały kilkakrotnie przejrane i dostosowane do formy, która byłaby bardziej "przyjazna" dla młodzieży.

Należy jednak podkreślić, że aby zapewnić dokładne wdrożenie, ważne jest, aby narzędzie było używane przez edukatorów, którzy regularnie towarzyszą młodym ludziom. Diagnoza powinna opierać się na uważnej obserwacji konkretnych zachowań młodzieży.

Pełna Rubryka Ram jest dodana jako Załącznik 1 i stanowi nieodłączną część niniejszej publikacji.

2.4 CYFROWE NARZĘDZIE DO SAMOOCENY

Uznając znaczenie wspierania samoświadomości i autonomii u młodych ludzi, proste interaktywne narzędzie o nazwie Ocena poziomu kompetencji obywatelskich dla młodzieży zostało starannie zaprojektowane i opracowane w celu umożliwienia samooceny. Ta przyjazna dla młodzieży wersja ma na celu umożliwienie młodym ludziom odgrywania aktywnej roli w ocenie własnego wzrostu i rozwoju kompetencji obywatelskich. Zapewniając młodym ludziom narzędzie, które zachęca do introspekcji i samooceny, eksperci dążą do kultywowania poczucia własności i odpowiedzialności za własną podróż edukacyjną.

Eksperti projektu doszli do wniosku, że najlepszym sposobem samooceny będzie użycie skali Likerta z ujednoliconymi reakcjami (każde stwierdzenie ma takie same możliwe reakcje).

Możliwe reakcje na te stwierdzenia są następujące:

1. Zdecydowanie się nie zgadzam
2. Raczej się nie zgadzam
3. Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
4. Raczej się zgadzam
5. Zdecydowanie się zgadzam

Po przeprowadzeniu dokładnej analizy istniejących narzędzi i rozwiązań do oceny, konsorcjum zdecydowało się na wdrożenie alternatywnego rozwiązania. Z wykorzystaniem jednego z istniejących "programów prezentacyjnych" i zakotwiczeniem Modelu Oceny dedykowanego dla tego projektu, opracowanego przez **Michała Pietrzoka**.

L2-1					L2					L2+1				
					L2									
					1	2	3	4	5					
					L1	L2-1	L2	L2+1	L3					
L2-1					L2					L2+1				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
L1+2	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L3-2
L2-1					L2					L2+1				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
L1+2	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L3-2
L2-1					L2					L2+1				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
L1+2	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L3-2

Fragment Modelu Oceny używanego w narzędziu IT.

Sam model zawiera 18 stwierdzeń, po jednym z 18 różnych elementów kompetencji.

Te 18 elementów zostało wybranych przez ekspertów projektu jako najbardziej istotne i ważne dla młodych ludzi, aby stali się aktywnymi obywatelami.

Pierwszym stwierdzeniem pojawiającym się w narzędziu jest kryterium poziomu 2 z jednego z elementów kompetencji. Reakcja na stwierdzenie przenosi użytkownika do innego stwierdzenia w oparciu o jego poprzednią reakcję.

Tak jak na ekranie, reakcja "1 - zdecydowanie się nie zgadzam" przeniesie użytkownika do drugiego stwierdzenia L1 - co oznacza, że będzie to kryterium poziomu 1 z drugiego wybranego stwierdzenia. Reakcja "2 - Raczej się nie zgadzam" przeniesie użytkownika do drugiego stwierdzenia L2-1 - co oznacza, że będzie to ten sam element kompetencji, ale inne kryterium. Dodatkowo "-1" w modelu oznacza, że aktualny wynik użytkownika jest o 1 punkt poniżej poziomu 2.

Do oceny zastosowano skalę 15 punktów, po 5 punktów dla każdego z poziomów. Pozwala to ostatecznie uzyskać ocenę na 7 różnych poziomach kompetencji obywatelskich.

Sama ocena została zaplanowana jako jeden z oczekiwanych rezultatów. Użytkownicy powinni przede wszystkim zwiększyć swoją świadomość na temat elementów kompetencji obywatelskich i własnych niedociągnięć w różnych działaniach obywatelskich.

Zdecydowano się również uniknąć bardzo surowej oceny użytkowników w 7-stopniowej skali. Ocena jest głównie opisowa. W celu "złagodzenia" informacji zwrotnej udzielanej przez to narzędzie informatyczne, włączono kolejną funkcję - każdy użytkownik, oprócz wspomnianej oceny opisowej, jest w stanie uzyskać inną - poprzez humorystyczne metaforyczne połączenie ze średniowiecznymi postaciami i zabawnymi, krótkimi opisami. Numer oceny nie jest ujawniany użytkownikowi. Jednak podczas wydarzenia edukacyjnego bardzo łatwo jest uzyskać wyniki od uczestników, pytając ich, jaką postacią się stali.

Klasa 1/7: Wyrzutek

Klasa 2/7: Chłop

Klasa 3/7: Giermek

Klasa 4/7: Kupiec

Klasa 5/7: Rycerz

Klasa 6/7: Czarodziej

Klasa 7/7: Król

Aby technicznie wdrożyć to rozwiązanie, prezentacja, która pozwala nam przejść przez ocenę, ma łącznie 256 slajdów. W rezultacie każdy użytkownik widzi 22 slajdy, aby uzyskać wynik oceny: 3 slajdy wprowadzające, 18 slajdów oceny, 1 slajd oceny.

Czarodziej

Jesteś mistrzem magii,
z mocami, które zachwycają i zadziwiają
Możesz nie mieć zamku ani armii,
ale kto ich potrzebuje, gdy możesz
strzelać kulami ognia z koniuszków palców.

Wnioski z testów i zmiany w narzędziu IT:

Podczas opracowywania oceny wdrożono kilka etapów testowania.

Pierwszy etap obejmował reakcje na wszystkie elementy kompetencji. W sumie było ponad 250 reakcji niezbędnych do przeprowadzenia oceny. Po tym okresie konsorcjum zdecydowało, że konieczne jest uproszczenie sposobu oceny kompetencji obywatelskich, aby uczynić go bardziej angażującym i interesującym dla młodzieży jako ostatecznych użytkowników.

Był to czas, w którym zaprojektowano i opracowano cyfrową samoocenę, odpowiadającą na potrzeby pierwszych grup testowych. Dzięki wdrożeniu tego cyfrowego rozwiązania czas testowania został skrócony z 90 do 10 minut, a zadowolenie użytkowników znacznie wzrosło.

Druga runda testów skupiła się na wykorzystaniu narzędzi informatycznych. Po daniu szansy około 100 młodym ludziom na przetestowanie, wynik testu był bardzo wysoki. Zespół programistów postanowił zmienić niektóre szczegóły interfejsu użytkownika w ocenie na bardziej neutralne (pierwsza wersja zawierała twarze związane z zakresem reakcji, na przykład smutną twarz dla poziomu "1 - zdecydowanie się nie zgadzam").

Na tym etapie przeprojektowano również stwierdzenia. Nieuniknione było, że wszystkie stwierdzenia zostały zaczerpnięte z ram i były w 100% takie same, jednak te proste zdania nie były wystarczająco opisowe i szczegółowe, aby umożliwić młodym użytkownikom pogłębienie procesu samooceny. Dlatego zdecydowano się rozwinąć te zdania głębiej.

Na przykład stwierdzenie: "Podejmuję inicjatywę w celu zwiększenia aktywnego uczestnictwa słabszych grup w moim społeczeństwie." zostało przeprojektowane na: "Podejmuję inicjatywę w mojej społeczności, aby zwiększyć aktywne uczestnictwo grup szczególnie wrażliwych, takich jak uchodźcy, osoby niepełnosprawne, LGBTIQ, mniejszości religijne i etniczne itp.".

Po wprowadzeniu opisanych zmian wyniki osiągnięte przez użytkowników nieco się pogorszyły, co było oczekiwanym rezultatem.

Co-funded by
the European Union

Co-funded by
the European Union

**Ocena Poziomu
Kompetencji Obywatelskiej dla Młodzieży**
opracowana w ramach Rezultatu nr 1
w projekcie pt. Together for Dialogue

KONTYNUUJ >

The informations presented in this publication are solely those of the authors and do not necessarily represent a position of the European Commission who will not be liable for the use made of the information presented.

Pierwsza strona narzędzia samooceny cyfrowej

Integracja Chat GPT

Wraz z pojawieniem się Chat GPT, narzędzia opartego na sztucznej inteligencji, badacze wykorzystali jego możliwości do ponownej oceny komponentów oceny i jej trzyzpoziomowej struktury. Zdolności przetwarzania języka Chat GPT ułatwiły głębszą analizę, co zaowocowało potencjalnymi zmianami w celu zwiększenia dokładności i skuteczności narzędzia oceny.

BIBLIOGRAFIA badań wykorzystanych w badaniach i publikacji:

1. COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE, Council of Europe, March 2016
2. ASSESSING COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE, PRINCIPLES, METHODS, EXAMPLES, Council of Europe, June 2021
3. DESCRIPTORS OF COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE FOR YOUNGER LEARNERS, Council of Europe, September 2021
4. REFERENCE FRAMEWORK OF COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE, Volume 1, Council of Europe, April 2018
5. REFERENCE FRAMEWORK OF COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE, Volume 2, Council of Europe, April 2018
6. REFERENCE FRAMEWORK OF COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE, Volume 3, Council of Europe, April 2018
7. 'Framework for the Key Citizenship Competences', WeAreEurope, Project no. 2015-1-EL01-KA201-013919, March 2016
8. REFERENCE FRAMEWORK OF COMPETENCES FOR ENGAGING YOUNG PEOPLE IN MUNICIPAL DECISION-MAKING
(https://democracy-reloading.eu/wp-content/uploads/2022/09/reference_framework.pdf)
9. Key competences for lifelong learning, European Union, 2019
(<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>)
10. Measuring Civic Competence in Europe, A composite Indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School, European Communities, 2008
11. The 2011 Civic Competence Composite Indicator (CCCI-2), European Union, 2012
12. Civic Competence of Youth in Europe: Measuring Cross National Variation Through the Creation of a composite indicator, Bryony Hoskins • Michaela Saisana • Cynthia M. H. Villalba, 16 September 2014
13. Measuring Civic Competence in Europe, The Proceedings of IRC 2008, Bryony Hoskins, CRELL, Joint Research Center, European Commission
14. FORMING COMPONENTS OF CIVIC COMPETENCE, Journal of Teaching and Education, CD-ROM. ISSN: 2165-6266 :: 03(03):265-277 (2014)
15. ASSESSMENT RUBRIC: Civic Competencies, Bennion Center, The University of Utah, 2022
16. LifeComp The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence, European Union, 2020
17. Self-assessment tool for youth policy, Council of Europe, September 2018
18. Council of Europe Youth Work Portfolio
19. ETS Competence Model for Youth Workers to Work Internationally, 2018
(<https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/tc-rc-nanetworktcs/youthworkers-competence-model/>)
20. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use, European Union, 2017

Co-funded by
the European Union

21. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes, European Union, 2022
22. GreenComp: the European sustainability competence framework
23. EntreComp: The European Entrepreneurship Competence Framework, European Union, 2016

ZAŁĄCZNIK 1: RAMY KOMPETENCJI OBYWATELSKICH DLA MŁODZIEŻY

Elementy WIEDZY w strukturze Ramy Kompetencji Obywatelskiej				
N ^o	Temat	Poziom 1 - początkujący (poznaj i wyjaśnij)	Poziom 2 - średniozaawansowany (wykorzystaj w działaniu)	Poziom 3 – Przywództwo, rozpowszechnianie (bądź liderem, edukuj, rozpowszechnij)
1	Znajomość wspólnych wartości europejskich i zrozumienie procesów demokratycznych	Identyfikuję i opisuję szereg wspólnych wartości europejskich. Rozumiem znaczenie terminu "procesy demokratyczne" i potrafię zidentyfikować niektóre z nich.	Analizuję (rozumiem) cel procesów demokratycznych i potrafię odnieść się do wyników ich funkcjonowania. Ilustruję i oceniam przykłady wspólnych wartości europejskich.	Edukuję na temat wspólnych wartości europejskich i procesów demokratycznych. Moim celem jest stymulowanie debaty na temat wspólnych wartości europejskich poprzez tworzenie przestrzeni dla innych do dzielenia się swoimi opiniami i perspektywami.
2	Znajomość i zrozumienie koncepcji przestrzeni obywatelskiej	Znam znaczenie przestrzeni obywatelskich i rozpoznaję ich różne rodzaje. Rozumiem podstawowe cechy przestrzeni obywatelskich	Wiem, jak funkcjonować w przestrzeni obywatelskiej. Potrafię ocenić wpływ przestrzeni obywatelskich. Potrafię zidentyfikować korelacje między różnymi podmiotami w przestrzeni obywatelskiej.	Wiem, jak angażować innych w tworzenie i rozwój przestrzeni obywatelskich. Podnoszę znaczenie i potrzebę przestrzeni obywatelskich.

3	Wiedza na temat bieżącej i historycznej sytuacji społeczno-politycznej	<p>Znam główne wydarzenia historyczne i społeczno-polityczne dla mojego społeczeństwa.</p> <p>Interesuję się obecną sytuacją społeczno-polityczną.</p>	<p>Rozumiem konsekwencje wydarzeń historycznych i społeczno-politycznych.</p> <p>Potrafię określić powiązania między wydarzeniami historycznymi a obecną sytuacją społeczno-polityczną.</p>	<p>Inspiruję innych do oceny różnych punktów widzenia na konkretne wydarzenia społeczno-polityczne.</p>
4.	Wiedza i zrozumienie teorii, modeli i istniejących praktyk uczestnictwa młodzieży w podejmowaniu decyzji	<p>Znam procesy decyzyjne demokratycznego społeczeństwa</p> <p>Mogę podać kilka przykładów dobrych praktyk w zakresie uczestnictwa młodzieży w życiu obywatelskim.</p>	<p>Rozumiem i potrafię wyjaśnić znaczenie uczestnictwa młodzieży w procesach decyzyjnych.</p> <p>Potrafię zidentyfikować różne poziomy uczestnictwa młodzieży w procesach decyzyjnych i podać przykłady dobrych praktyk.</p> <p>Wiem, jak zaangażować się w procesy decyzyjne.</p>	<p>Inspiruję innych do adaptowania i lokalizowania dobrych praktyk partycypacji młodzieży w ich własnej rzeczywistości.</p> <p>Prowadzę niektóre procesy decyzyjne w mojej społeczności i/lub ułatwiam zaangażowanie w nie młodzieży.</p>
5	Zrozumienie roli mediów w życiu osobistym i społecznym oraz wiedza na temat korzystania z mediów i Internetu w celach obywatelskich.	<p>Znam kilka mediów i wiem, jak rozróżnić różne rodzaje mediów.</p> <p>Wiem, jak znaleźć informacje w różnych rodzajach mediów.</p> <p>Wiem, jak korzystać z Internetu w celach obywatelskich.</p>	<p>Rozumiem rolę mediów w społeczeństwie i potrafię analizować ich wpływ na moje życie osobiste i społeczne.</p> <p>Potrafię analizować różne konteksty publikacji medialnych.</p> <p>Wiem, jak pisać/tworzyć treści dla określonego rodzaju mediów.</p>	<p>Wiem, jak prowadzić proces współpracy z mediami w grupie młodych ludzi.</p> <p>Ułatwiam procesy uczenia się, jak korzystać z Internetu do celów obywatelskich.</p>

6	Znajomość podstawowych pojęć i zjawisk związanych ze społeczeństwem + różnorodność kultur i religii	<p>Wiem, czym są społeczeństwo, kultura i religia i potrafię wymienić ich przykłady.</p> <p>Rozumiem istotne różnice w głównych kulturach i religiach, znam ich podstawowe przekonania i fundamentalne zasady.</p>	<p>Potrafię ustrukturyzować różnice i korelacje między niektórymi grupami społecznymi i kulturowymi.</p> <p>Wiem, jak zachowywać się w środowisku wielokulturowym, aby nie prowokować konfliktów i nieporozumień.</p> <p>Rozumiem pojęcie równości i jak reagować na wszystkie aspekty dyskryminacji.</p>	<p>Podnoszę świadomość członków mojej społeczności na temat wszystkich aspektów dyskryminacji.</p> <p>Szerzę wiedzę na temat różnych kultur i religii.</p>
7	Znajomość podstawowych pojęć i zjawisk związanych z mechanizmami wsparcia młodzieży i wolontariatu	<p>Znam pojęcie wolontariatu.</p> <p>Mam podstawową wiedzę na temat różnych mechanizmów wsparcia dla młodzieży i wiem, jak do nich dotrzeć.</p>	<p>Wiem, jak ubiegać się o mechanizmy wsparcia dla młodzieży.</p> <p>Wiem, gdzie znaleźć możliwości wolontariatu.</p> <p>Jestem świadomym wolontariuszem i wiem, jakie korzyści mogę odnieść z wolontariatu.</p>	<p>Wiem, jak angażować innych w działania wolontariackie.</p> <p>Rozpowszechniam informacje o mechanizmach wsparcia i możliwościach dla młodzieży.</p>
8	Wiedza, jak prawidłowo komunikować się (werbalnie i niewerbalnie) w różnych sytuacjach	<p>Znam różne style komunikacji.</p> <p>Rozumiem elementy skutecznej komunikacji.</p>	<p>Wiem, jak interpretować werbalne i niewerbalne sygnały od innych.</p> <p>Wiem, jak zminimalizować negatywne skutki rozpraszania uwagi w komunikacji.</p>	<p>Wiem, jak poprawić komunikację z innymi.</p> <p>Dzielę się swoją wiedzą teoretyczną i praktyczną na temat prawidłowej komunikacji.</p>

9	Wiedza i krytyczne rozumienie siebie (mocne/słabe strony, tożsamość osobista...)	Znam swoje mocne i słabe strony. Znam swoje korzenie i tożsamość.	Wiem, jak radzić sobie ze swoimi słabościami i jak rozwijać swoje mocne strony. Potrafię wyjaśnić, za jakimi wartościami i przekonaniem się opowiadam.	Wiem, jak pomóc innym zidentyfikować i zrozumieć ich tożsamość. Wiem, jak poprawić mocne strony innych i pomóc im radzić sobie ze słabościami.
10	Wiedza na temat rzecznictwa i lobbingu	Wiem, czym jest rzecznictwo i lobbing. Potrafię wymienić różnice między rzecznictwem a lobbingiem.	Potrafię opisać metody/strategie rzecznictwa i lobbingu oraz wyjaśnić różnice między nimi. Wiem, jak współpracować i zbliżyć się do różnych interesariuszy.	Wiem, jak poprawić zrozumienie innych na temat rzecznictwa i lobbingu oraz jak dokonać wyboru między tymi strategiami.

Elementy UMIEJĘTNOŚCI w strukturze Ramy Kompetencji Obywatelskiej

N ^o	Temat	Poziom 1 – początkujący (poznaj i wyjaśnij)	Poziom 2 - średniozaawansowany (wykorzystaj w działaniu)	Poziom 3 – Przywództwo, rozpowszechnianie (bądź liderem, edukuj, rozpowszechnij)
1	Umiejętność wyszukiwania, analizowania i selekcjonowania informacji	<p>Potrafię wyszukiwać informacje potrzebne do mojej pracy/studiów, korzystając z różnych źródeł.</p> <p>Potrafię zbierać dane za pomocą różnych metod (np. burzy mózgów, badań źródeł wtórnych itp.) i analizować ich przydatność.</p> <p>Potrafię zidentyfikować i rozróżnić typy informacji, których potrzebuję.</p>	<p>Potrafię kategoryzować, łączyć, organizować i korelować różne informacje.</p> <p>Potrafię kwestionować różne źródła informacji i eliminować fałszywe informacje.</p>	<p>Potrafię przekazywać swoją wiedzę na temat wyszukiwania i sprawdzania faktów, dając innym konkretne narzędzia i metody.</p> <p>Potrafię ocenić, czy wybrane przez innych informacje są wiarygodne i przeanalizowane oraz przekazać informacje zwrotne.</p> <p>Potrafię ułatwiać procesy skupione na zbieraniu, analizowaniu i kategoryzowaniu informacji.</p>
2	Umiejętność odróżniania faktów od opinii	<p>Potrafię zrozumieć interpretacje i opinie różnych osób i odróżnić je od faktów.</p> <p>Potrafię formułować stwierdzenia oparte na konkretnych faktach.</p>	<p>Potrafię sprawdzić wiarygodność informacji wykorzystywanych jako fakty.</p> <p>Potrafię tworzyć stwierdzenia integrujące zarówno fakty, jak i mój punkt widzenia.</p>	<p>Potrafię pomóc innym w analizie, czy źródła są wiarygodne, czy nie.</p> <p>Potrafię wyjaśnić innym, jak wyciągać wnioski na podstawie faktów.</p>
3	Zdolność do wyciągania wniosków	<p>Potrafię podsumować zebrane informacje (np. kilka opinii i źródeł) i na tej podstawie wyciągnąć wnioski.</p>	<p>Potrafię sformułować zagadnienie oraz przeanalizować i skategoryzować zebrane informacje.</p> <p>Potrafię przedstawiać i wyjaśniać wnioski innym.</p>	<p>Potrafię dyskutować i bronić wniosków z innymi w oparciu o argumenty.</p> <p>Potrafię wspierać innych i pomagać im w wyciąganiu wniosków.</p>

4	Umiejętności oceny	Potrafię samodzielnie zorganizować proces oceny.	Potrafię zidentyfikować wskaźniki sukcesu i ocenić coś na podstawie tych kryteriów. Potrafię oszacować wyniki pewnych zaplanowanych działań.	Potrafię ułatwić innym proces oceny. Potrafię wspierać innych w rozwijaniu ich umiejętności oceny.
5	Umiejętność korzystania z różnych rodzajów mediów (media drukowane, radio, telewizja, internet itp.).	Potrafię korzystać z kilku rodzajów mediów, aby wybrać z nich potrzebne informacje.	Potrafię określić, które rodzaje mediów są bardziej poprawne i obiektywne. Potrafię dostosować wiadomości do specyfiki tradycyjnych i nowych mediów.	Mogę pomagać innym w korzystaniu z różnych rodzajów mediów. Potrafię współpracować za pośrednictwem różnych rodzajów mediów.
6	Formułowanie stwierdzeń, w tym konstruowanie argumentów	Potrafię formułować i wyrażać stwierdzenia i argumenty.	Potrafię wyrazić siebie w taki sposób, że inni mogą mnie zrozumieć bez żadnych problemów.	Mogę moderować innych w formułowaniu ich wypowiedzi i argumentów.
7	Dzielenie się zrozumieniem	Jestem w stanie swobodnie wyrażać swoje myśli i komunikować się, gdy nie rozumiem czegoś, co powiedziała inna osoba w grupie.	Potrafię zadawać odpowiednie pytania i parafrazować je, aby lepiej zrozumieć, co inni chcą powiedzieć.	Potrafię ułatwić zrozumienie innym osobom w grupie.

8	Aktywne słuchanie (w tym umiejętność obserwacji)	Potrafię zachować zasady wzajemnego szacunku w komunikacji.	Słucham z zaangażowaniem, potwierdzonym niewerbalnymi środkami wyrazu; poproszony o to, jestem w stanie sparafrazować wypowiedzi innych członków grupy i zidentyfikować w nich główne wątki.	Mogę zachęcać do dyskusji w grupie, pozwalając każdemu zabrać głos i upewniając się, że uczestnicy nie przerywają sobie nawzajem.
9	Składanie publicznych oświadczeń i przemawianie	Potrafię jasno wyrażać swoje pomysły przed dowolną publicznością.	Potrafię utrzymywać kontakt z publicznością i jednocześnie skupiać się na przekazie.	Potrafię ocenić jakość swojego wystąpienia. Potrafię szkolić innych w zakresie wystąpień publicznych.
10	Tworzenie sieci	Potrafię rozpoznać korzyści potencjalnych partnerów.	Potrafię nawiązywać sojusze i opracowywać wspólne strategie. Potrafię wybrać i opisać potencjalnym partnerom korzyści płynące z naszej współpracy.	Potrafię zaangażować partnerów i zbudować platformę do współpracy i dzielenia się strategiami. Potrafię inicjować i rozwijać stabilną współpracę z tymi samymi partnerami w różnych inicjatywach.
11	Zdolność do wywierania wpływu na innych	Potrafię rozpoznać ludzi, którzy są decydentami w moim społeczeństwie/społeczności/r zeczywistości.	Potrafię wyartykułować mocne i solidne argumenty oraz oświadczenia dotyczące mojego stanowiska w formie ustnej i pisemnej. Wybieram właściwe sformułowania podczas spotkań i rozmów z decydentami.	Potrafię zorganizować grupę młodych ludzi do kampanii rzeczniczej. Potrafię wspierać innych i konsultować się z nimi w zakresie wywierania wpływu.

12	Umiejętności rozwiązywania konfliktów	<p>Potrafię zidentyfikować przyczyny konfliktu.</p> <p>Potrafię rozpoznać różne rodzaje konfliktów.</p>	<p>Potrafię wyjaśnić wszystkim stronom wnioski wyciągnięte z konfliktu.</p> <p>Jestem w stanie zapobiec eskalacji konfliktu.</p> <p>Potrafię korzystać z różnych metod rozwiązywania konfliktów/ zarządzania konfliktami/ rozwiązywania konfliktów.</p>	<p>Mogę ułatwić innym rozwiązanie konfliktu i znalezienie wspólnego rozwiązania.</p> <p>Jestem w stanie zapewnić mediację w konflikcie innych stron.</p>
13	Podjęcie działań w celu osiągnięcia synergii	<p>Podczas wykonywania zadania potrafię korzystać z wiedzy i umiejętności innych osób, jeśli potrzebuję wsparcia.</p>	<p>Potrafię ocenić siebie, aby wskazać swoje mocne i słabe strony.</p> <p>Potrafię wybrać zadania zgodnie z moimi mocnymi stronami i w razie potrzeby wyjaśnić swoje trudności.</p>	<p>Troszczę się o wszystkich w grupie; wspieram innych w wykonywaniu zadań, gdy dostrzegam taką potrzebę.</p> <p>W pracy zespołowej potrafię wspierać innych zgodnie z ich mocnymi i słabymi stronami.</p>
14	Umiejętność radzenia sobie z grupami wielokulturowymi	<p>Potrafię zrozumieć kulturę ludzi (relacje, stanowiska, środowisko).</p>	<p>Potrafię dostosować się i zintegrować z różnicami kulturowymi w pracy zespołowej / wspólnej pracy.</p>	<p>Potrafię organizować wydarzenia społeczne dla grup wielokulturowych.</p> <p>Potrafię ułatwić pracę w środowisku wielokulturowym.</p>
15	Umiejętność udzielania i otrzymywania informacji zwrotnych	<p>Potrafię udzielać prostych informacji zwrotnych osobom w grupie, które mogą wskazywać pozytywne aspekty współpracy.</p> <p>Potrafię zaakceptować informacje zwrotne otrzymane od innych i wykorzystać je do własnego rozwoju.</p>	<p>Potrafię przekazywać informacje zwrotne osobom w grupie, wskazując pozytywne aspekty współpracy i napotkane trudności.</p> <p>Potrafię ocenić swoją informację zwrotną dla innych osób i ocenić, kiedy inni przekazują mi informację zwrotną.</p>	<p>Potrafię uczyć innych formułowania i otrzymywania informacji zwrotnych.</p>

16	Zdolność do efektywnego angażowania się z innymi we wspólne interesy	Mogę angażować się razem z innymi we wspólne interesy.	Potrafię angażować się we wspólną pracę z innymi i aktywnie uczestniczyć w rozwiązywaniu wspólnych problemów.	Potrafię promować korzyści płynące z efektywnego angażowania innych na rzecz wspólnych interesów. Potrafię kierować procesem angażowania innych do współpracy nad wspólnymi problemami.
17	Zdolność do mobilizowania innych	Jestem w stanie zmobilizować ludzi wokół mnie do wspólnej pracy nad jakimś krótkoterminowym celem.	I have experience mobilizing others and taking initiative to achieve goals, and I can provide examples of these actions.	I can facilitate other leaders to mobilize groups.
18	Umiejętności oceny ryzyka	Potrafię wybrać odpowiednie środki do oceny ryzyka.	Potrafię zorganizować proces oceny ryzyka.	Potrafię uczyć innych, jak wybierać i stosować odpowiednie środki oceny ryzyka.
19	Umiejętności koordynacyjne	Mogę ustalić plan koordynacji wydarzenia lub projektu.	Koordinowałem różne projekty i inicjatywy.	Potrafię rozpowszechniać wiedzę i doświadczenie w koordynacji, korzystając z różnych przydatnych narzędzi. Potrafię kierować grupą koordynatorów.
20	Zdolność do podejmowania inicjatywy	Potrafię przejąć inicjatywę w sytuacjach, gdy jest to konieczne.	Chętnie przejmuję inicjatywę w różnych sytuacjach	Zachęcam i wspieram innych, by byli proaktywni.

21	Zrozumienie i analiza problemu	Potrafię rozpoznać i zdefiniować fakty dotyczące problemu oraz skonsultować się z każdą zaangażowaną stroną.	<p>Potrafię zweryfikować i zidentyfikować przyczyny problemu oraz określić przyczyny leżące u jego podstaw.</p> <p>Potrafię korzystać z różnych narzędzi, aby wyjaśnić problem z wielu perspektyw (np. analogie, metafory, wizualizacje).</p> <p>Potrafię zoperacjonalizować problem, wskazując różne elementy rozwiązania: zainteresowaną grupę, kontekst, możliwe wyniki.</p>	Potrafię moderować proces wyboru narzędzi i strategii analizy problemów przez grupę młodych ludzi.
22	Wykorzystanie różnych metod rozumowania (np. indukcyjnego i dedukcyjnego)	Potrafię sformułować listę pytań dotyczących postawionego problemu.	<p>Proponując rozwiązania, mogę wziąć pod uwagę różne perspektywy zrozumienia problemu.</p> <p>Potrafię korzystać z różnych strategii (metod) w celu rozwiązania problemu i dobieram je w zależności od specyfiki i kontekstu problemu.</p>	<p>Potrafię stworzyć środowisko, w którym inni mogą pracować nad rozwiązaniami problemów, które są dla nich istotne.</p> <p>Mogę pokazać innym, które strategie (metody) rozwiązywania problemów mogą być stosowane do różnych typów problemów.</p>
23	Projektowanie, wdrażanie i ocena rozwiązań	<p>Podejmuję działania w celu rozwiązania problemu zgodnie z planem określonym przez kogoś innego.</p> <p>Podejmuję działania w celu rozwiązania problemu zgodnie z planem określonym przez kogoś innego.</p>	<p>Generuję szeroką gamę pomysłów na rozwiązanie problemu, a następnie samodzielnie planuję działania mające na celu jego rozwiązanie i wdrażam ten plan, radząc sobie z pojawiającymi się trudnościami.</p> <p>Potrafię ocenić skuteczność przyjętych rozwiązań.</p>	<p>Dzielę się z innymi strategiami rozwiązywania problemów.</p> <p>Moderuję proces, aby znaleźć najbardziej odpowiednie rozwiązania w danym kontekście.</p>

24	Umiejętności podejmowania decyzji	Podjęmę intuicyjne decyzje w oparciu o dostępne dane.	<p>Kompleksowo analizuję sytuację, aby znaleźć najlepsze rozwiązanie.</p> <p>Przewiduję potencjalne problemy, oceniam ryzyko i rozważam alternatywy, aby podejmować najlepsze decyzje.</p>	<p>Dzielę się strategiami decyzyjnymi z innymi i podaję przykłady wdrożeń.</p> <p>Mogę pomóc innym zbudować własną strategię podejmowania decyzji w konkretnej sprawie.</p>
25	Umiejętność oceny jakości własnej pracy	Jestem w stanie obiektywnie ocenić jakość mojej pracy.	Dokonyuję kompleksowej analizy efektów własnej pracy w oparciu o samodzielnie opracowane kryteria.	Potrafię ułatwić innym ocenę własnej pracy.
26	Zdolność do refleksji nad własnym zachowaniem	Potrafię wybrać odpowiednie narzędzia, by wpłynąć na swoje zachowanie.	Potrafię wybrać odpowiednie narzędzia, aby przeanalizować własne zachowanie i wyciągnąć wnioski z tego doświadczenia.	<p>Mogę ułatwić innym reakcję na ich zachowanie.</p> <p>Mogę edukować innych, aby wpływać na ich zachowanie.</p>
27	Umiejętność wyznaczania celów i planowania	Potrafię zdefiniować swoje cele.	<p>Potrafię zdefiniować swoje cele i stworzyć plan ich realizacji.</p> <p>Wiem, jak skutecznie planować i podejmować odpowiednie działania, aby zrealizować swoje zadania.</p>	<p>Potrafię wspierać innych w wyznaczaniu własnych celów i planowaniu, jak je osiągnąć.</p> <p>Mogę edukować innych, aby wybierali odpowiednie środki planowania.</p>
28	Zdolność do wykonywania zadań edukacyjnych samodzielnie lub we współpracy.	Używam prostych strategii uczenia się opartych na pamięci, aby przyswoić nową wiedzę.	<p>Wybieram i wypróbuję różne techniki uczenia się, w oparciu o ich znaczenie dla wybranego celu, ich skuteczność i moje własne preferencje.</p> <p>Analizuję własne błędy i wyciągam wnioski do dalszej nauki.</p> <p>Potrafię uczyć się we współpracy z innymi.</p>	<p>Tworzę przestrzeń do wspólnej nauki i pomagam innym uczyć się efektywnie.</p> <p>Pokazuję, jak wykorzystywać własne błędy do doskonalenia umiejętności.</p>

29	Posiadanie umiejętności dostosowania się i adaptacji (resilience)	Potrafę sprostać życiowym wyzwaniom i odbić się od dna.	Mogę rozwijać odporność dzięki cierpliwości, optymizmowi, wdzięczności, akceptacji, życzliwości, poczuciu celu, przebaczeniu i więzi.	Mam zdolność pomagania innym w rozwijaniu ich umiejętności odpornościowych, które mogą pomóc im odbić się od dna i pozostać silnymi w trudnych sytuacjach.
30	Posiadanie umiejętności emocjonalnych	Potrafę rozpoznawać i wyrażać swoje emocje i uczucia.	Potrafę rozumieć, radzić sobie i odpowiednio wyjaśniać emocje za pomocą mowy i innych form komunikacji. Mogę rozwinąć inteligencję emocjonalną dzięki samoświadomości, samoregulacji i empatii.	Potrafę identyfikować i określać uczucia u innych. Potrafę słuchać innych i wczuwać się w ich emocje.
31	Radzenie sobie z niejednoznacznością	Potrafę radzić sobie z ryzykownymi i niepewnymi sytuacjami.	Potrafę dostosować się do zmian i nauczyć się skutecznie radzić sobie z niekomfortowymi sytuacjami, stresem czy niepokojem. Mam elastyczne i elastyczne podejście i jestem w stanie zachować spokój nawet w najbardziej niewygodnych i niepewnych sytuacjach.	Potrafę wspierać innych w podejmowaniu ryzyka, wychodzeniu ze strefy komfortu i stawianiu czoła sytuacjom, które mogą nie mieć jasnych odpowiedzi lub wyników.

Elementy POSTAW w strukturze Ramy Kompetencji Obywatelskiej

No	Temat	Poziom 1 – początkujący (poznaj i wyjaśnij)	Poziom 2 - średniozaawansowany (wykorzystaj w działaniu)	Poziom 3 – Przywództwo, rozpowszechnianie (bądź liderem, edukuj, rozpowszechnij)
1	Zaangażowanie na rzecz równości w prawach obywatelskich, społecznych i politycznych wszystkich członków społeczności bez żadnych wyjątków.	Wierzę w równe prawa wszystkich grup w mojej społeczności do uczestnictwa w życiu społecznym, obywatelskim i politycznym.	Podejmuję inicjatywę na rzecz aktywnego uczestnictwa słabszych grup w moim społeczeństwie.	Przyczyniam się do podnoszenia świadomości społeczeństwa na temat równych praw dla wszystkich grup.
2	Zainteresowanie i chęć zaangażowania się we wszystkie formy podejmowanie decyzji.	Wierzę w znaczenie aktywnego uczestnictwa młodzieży w procesy decyzyjne.	Jako młody obywatel biorę udział w procesach decyzyjnych na szczeblu lokalnym i/lub krajowym.	Wspieram młodych ludzi w aktywnym uczestnictwie w procesach decyzyjnych na szczeblu lokalnym i/lub krajowym.
3	Troska o środowisko i gotowość do działania	Jestem świadomy i osobiście biorę pod uwagę kwestie środowiskowe.	Aktywnie uczestniczę w działaniach / inicjatywach / organizacjach obywatelskich w dziedzinie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.	Prowadzę działania uświadamiające na temat kwestii środowiskowych dla ludzi w mojej społeczności.
4	Wiara w znaczenie uczestnictwa młodzieży dla zrównoważonej kultury demokratycznej.	Doceniam znaczenie uczestnictwa młodzieży dla zrównoważonego rozwoju kultury demokratycznej przez następne pokolenia.	Biorę udział w działaniach/inicjatywach, które przyczyniają się do zaangażowania młodych ludzi w działania obywatelskie.	Przyczyniam się do podnoszenia świadomości we wszystkich społeczeństwach na temat znaczenia uczestnictwa młodzieży dla zrównoważonego rozwoju kultury demokratycznej.

5	Poszanowanie praw człowieka, godności ludzkiej i praworządności jako zasad demokracji	Rozumiem i szanuję prawa człowieka, godność ludzką i praworządność oraz stosuję te zasady w życiu codziennym.	Biorę udział w działaniach poświęconych promowaniu praw człowieka, godności ludzkiej i praworządności.	Zachęcam innych ludzi do udziału w działaniach na rzecz praw człowieka, godności ludzkiej i praworządności.
6	Zainteresowanie wydarzeniami politycznymi i społeczno-gospodarczymi	Interesują mnie wydarzenia polityczne i społeczno-gospodarcze.	Popieram i przyczyniam się do rozwoju politycznego i społeczno-gospodarczego.	Zachęcam innych ludzi do przyczyniania się do poprawy sytuacji politycznej i społeczno-gospodarczej.
7	Świadomość jasnego stanowiska obywatelskiego na temat znaczenia głosowania	Jestem świadomy znaczenia głosowania i jestem gotowy do podjęcia działań.	Zawsze głosuję lub mam jasne obywatelskie stanowisko w sprawie wyborów.	Zachęcam innych ludzi do uświadomienia sobie swojej pozycji obywatelskiej i zachęcam ich do jej wyrażania.
8	Świadomość prawa rozsądku i konsekwencji	Jestem świadomy prawa rozsądku i konsekwencji. Przyjmuję zasadę praworządności.	Biorę udział w akcjach obywatelskich dotyczących prawa rozsądku i konsekwencji	Organizuję/prowadzę/prowadzę działania uświadamiające/trenujące świadomość innych na temat prawa rozsądku i jego konsekwencji.
9	Obrona moich praw i obowiązków jako obywatela	Jako obywatel jestem świadomy swoich praw i obowiązków oraz gotowy do ich obrony.	Bronię zarówno swoich praw, jak i praw innych osób. Podejmuję działania w przypadku naruszenia moich praw.	Motywuję i angażuję innych do obrony ich praw jako obywateli, a w razie potrzeby oferuję wsparcie i wskazówki.
10	Świadomość własnego poczucia wspólnoty	Mam poczucie wspólnoty i gotowość do podejmowania działań na rzecz mojej społeczności.	Biorę udział w kilku działaniach na rzecz rozwoju społeczności.	Pracuję na rzecz zwiększania świadomości poczucia wspólnoty innych osób.
11	Poczucie solidarności	Mam poczucie solidarności i jestem zainteresowany rozwijaniem go z różnymi grupami.	Biorę udział w różnych akcjach solidarności z różnymi grupami w mojej społeczności.	Zachęcam innych do angażowania się w działania i projekty solidarnościowe.

12	Otwartość na różnorodność	Jestem otwarty i akceptuję wszystkie rodzaje różnorodności.	Promuję różnorodność i bronię praw wszystkich członków społeczności.	Motywuję innych do akceptowania różnorodności wszystkich członków społeczności i promowania jej.
13	Otwartość na niejednoznaczność i zmiany	Jestem osobą otwartą na zmiany i niejednoznaczność i gotową sobie z nimi radzić.	Łatwo akceptuję i radzę sobie z niejednoznacznością i zmianami.	Zachęcam innych do otwartości na niejednoznaczność i zmiany.
14	Internalizacja kultury pokoju i niestosowania przemocy.	Wierzę w cechy kultury pokoju i niestosowania przemocy i zawsze działam i zachowuję się zgodnie z nimi.	Mogę przyczynić się do rozwoju kultury pokoju i niestosowania przemocy, organizując i prowadząc konstruktywną dyskusję na temat pokoju i niestosowania przemocy.	Wspieram innych ludzi samorozwoju w dziedzinie kultury pokoju i niestosowania przemocy.
15	Otwartość na słuchanie i akceptowanie pragnień i przekonań innych.	Wierzę w wolność słowa i indywidualne prawa ludzi do wyrażania swoich myśli, przekonań i pragnień.	Aktywnie słucham myśli wszystkich, nawet jeśli nie zgadzam się z wyrażonymi pomysłami.	Zachęcam innych do słuchania i akceptowania opinii, pragnień i przekonań innych ludzi.
16	Odpowiedzialność w działaniu	Czuję się odpowiedzialny za działania obywatelskie, których jestem częścią.	Nie waham się przejąć inicjatywy i odpowiedzialności za działania obywatelskie, jeśli zajdzie taka potrzeba.	Zachęcam innych do brania odpowiedzialności za działania obywatelskie i oferuję im wsparcie.
17	Samodzielność	Jestem świadomy swoich możliwości i gotowy do działania.	Podejmuję skuteczne działania, aby osiągnąć cele obywatelskie.	Przyczyniam się do budowania poczucia własnej wartości innych poprzez zachęcanie ich i oferowanie wsparcia.
18	Odpowiedzialność za własny proces uczenia się, a także za proces uczenia się innych.	Wiem, jaki jest mój styl uczenia się i mogę go efektywnie wykorzystywać podczas nauki.	Potrafię organizować i oceniać swój proces uczenia się.	Potrafię ułatwiać/moderować proces uczenia się innych.

Co-funded by
the European Union

19	Nastawienie na rozwój	Wierzę w znaczenie zmian i rozwoju mojej perspektywy, umiejętności i zachowań w czasie.	Aktywnie angażuję się i szukam dostępnych możliwości uczenia się oraz angażuję się w proces uczenia się przez całe życie.	<p>Pomagam innym zrozumieć znaczenie nastawienia na rozwój i wspieram internalizację tej koncepcji.</p> <p>Organizuję i prowadzę szkolenia i wydarzenia mające na celu podnoszenie świadomości na temat nastawienia na rozwój.</p>
----	------------------------------	---	---	--

Co-funded by
the European Union

ZAŁĄCZNIK 2: SAMOCENA POZIOMU KOMPETENCJI OBYWATELSKICH DLA MŁODZIEŻY

Jako narzędzie cyfrowe, ocenę można znaleźć na stronie internetowej projektu:

www.civicomp.eu pod przyciskiem: OCENA / ASSESSMENT